

GAZDASÁGI LAPOK

43. szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. November 10.

**Szalmát, szénát,
muhart és zabos-bükkönyt**

bármily mennyiségben veszek és eladok.

SCHREIER BÉLA :: TAKARMÁNY-
NAGYKERESKEDŐ
BUDAPEST, VIII., NÉPSZÍNHÁZ-UTCZA 22.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,
50 év óta a legtöbb istállóban használatban
ótvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej ja-
vitására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

korneuburgi marhatáppor
csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám.
VI., Andrássy-út 26. szám.

Szuperfoszfátot,

**= Stassfurti kaintot, =
Stassfurti kálitrágyasót**

40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb

műtrágyafélét

azonkívül **rézgáliczot** (98—99%) elismert
kittűnő minőségben
legolcsóbban szállít a

„HUNGARIA“ műtrágya-, kén- és vegyilpar-részvénytársaság
Budapest, V., Fürdő-utca 8. szám.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legolcsóbb foszforosavas mű-
munkákkal és áraján-
den növénynek legjobb és
trágyája, — Kivánatra szak-
lattel készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrássy-út 49.

Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviseletője.
Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! **مِنْ مَنِ مَنِ مَنِ مَنِ**
Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 88,

által a legújtanosabb árak mellett ajánlatnak:

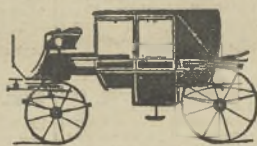
Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

szorvetőgépek, Planét Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló,
őrlőmalmok, egytemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Stumpf Károly kocsigyártása.

Ajánlja őtösen felszerelt rak-
tárát minden jellegű kocsz
kocsikból aránylag jutányos
árakon. A gyártmány jó mi-
növsége és szilárdságáért ke-
zeskedik a cég régi jó hí-
neve. Gyártótelep és kocsiraktár:
Budapest, IX., Soroksári-út
sarkon és Vágóhid-utca 2.

A legközelebbi napokban megjelenik a KODOLÁNYI-féle

GAZDASÁGI ZSEBNAPTAR

48-ik évfolyama a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára ajánlott postai szétküldéssel K 3.25.
Utánvétellel küldve 20 fillérrel többbe kerül.

Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK“ kiadó-
hivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körút 7. sz.

Felvezetőknek csak bizonyítvány-mások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szö 4 fillér, csak oly levelek továbbíttatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Majorgazdai

állást keres 43 éves, földmivessziskolát végzett, 19 évi gyakorlattal, azonnali belépésre. Beszél magyarul és szerbil. Címe: Fábán István, Bács-Péterváre.

Földmivessziskolát,

4 polgárit, 2 kereskedelmi igen jó sikerrel végzett nőlen r. k. magy. aki kasszagától bizonytalan időre szabadságoltatta van, alkalmazást keres. Megfelelő állást bármely napon elfogadja. Irodái teendőkben jártas, magyar és németül beszél. Szíves megkereséseiért két levelet kérek. Gyakornok, u. p. Barcs. Terézienfeld post. restante.

Okleveles gazdatiszt

nős, jóméglelésű, ir, beszél magyarul, németül, románul, oroszul. Szab. gyakorlati nagy uradalomban, cukorrépa-termelés, tenésztés, marhatenyésztés, hizlalás, juhok és kutyák nevelésében, valamint a folyó gazdasági munkákban jártas, jelenleg bizalmi állásban, az uradalom berbeadására miatt állandó állást keres mint gazdatiszt, esetleg beselő. Szíves ajánlatok "Törökország" alatt Mosze Rudolft, Budapest, Ferenciek-úti 4. kéretnék.

32 éves

ov. ref. vallású, kiscsaládú, gyakorlati oklevéllel, 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt vagyok, állásbeli belépésre gazdatisztai állást keresek. Cím: Sebő István, Szécsény (Nógrádm.).

37 éves,

ref. vallású, családú, jeles oklevéllel bíró gazdatiszt október 1-re állást keres. Érti az intenzív gazdálkodás minden ágát, ezenkívül a gőzmalom-ipart, könyvvezetést, szőlőszelést, borszatot; józan életű, megbízható. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba kéretnék 1027. szám alatt.

Ispánnak

ajánlok bérlet megszűnte miatt novemberre 47 éves, ref. vallású, földmivessziskolát végzett, szorgalmas és igen erélyes egyén. Teljes megbízhatóságot kitűnő bizonyítványokkal igazolhatja. Irodái munkáit érti, jelenleg Zala megyében hét évre egy helyben szolgál. Címe a kiadóhivatalban 938. szám alatt.

Földmivessziskolát

és 4 polgárit végzett, román. kath. vallású, 39 éves, nős egyén, aki 8 évig egy grófi belterjes gazdaságban volt, részint irodai, részint gazdasági teendőket végzett, állást keres. Szíves megkereséseket kér sándor Vincze, Szár, Fehérmegye.

Földmivessziskolát

kitűnő sikerrel végzett, katonakötelezettségének eleget tett, román. kath. vallású, 25 éves, nőien egyén, azonnali belépésre megfelelő állást keres. Cím: Kónya Pál Jászfényveszény, J.-N.-Kun-Szolnokmegye.

Földmivessziskolát

és szőlőszelést végzett egyén, ki magy. és szorgalmas dolgozik, kisebb szőlőbe, vagy szőlő és gazdasági alkalmazást keres. Szíves megkereséseket Molnár Jánosnak Magyar-Almásra küldendő, Fehérmegye.

Földmivessziskolát

végzett, 24 éves, román. kath., nőien egyén, ki nagyob. gazdaságban mint magtáros és gazdasági segéd szolgál, külcséji vagy felügyelői állást keres azonnali belépésre. Cím: Libárdy Ignác Gutta, Komárom megye.

Betöltendő állások.

Pályázat.

Nagyföldtőltag id. gr. Esterházy Pál lesencezeistrádi uradalomban egy nőlen gazd. irodai állás jön üresedésbe 1908. január 1-vel. Pályázathatnak gazd. akadémisták vagy tanítványok végzett, román. nyelvűen egy éven, kik a magyar és német nyelvet szaván és írásban kötelelesen bírják. Javadalmazás évi 490 kor., teljes ellátás (mosásán kívül), butorozott szoba fűtéssel, világítással. Ot évi szolgálat után nyugdíj jár. Pályázatok 6 órással tanításig címzettek. Kraicovits Ignác uradalmai intézőhoz Lesencezeistrádi, u. p. Lesencezei, Zala m. küldendők.

Számtartói.

Dundantul egyik legnagyobb béruradalomban a számtartói, illetőleg számvényi állásra pályázatot nyitattak. Az állásra csakis olyanok tarthatnak igényt, kik hasonló minőségben már nagyobb gyakorlatú számtartók vagy számvényi több gazdaságból álló uradalomban mint ilyenek működtek. A kettős könyvelés és magyar-német levelezésben való teljes jártasságon kívül a gazdasági adminisztráció és kereskedelmi rész vezetése és az állásnév ellenőrzés munkáival is ki-vántatik meg a számtartótól. Olyanok, kik a megfelelő beosztott segédreik igénybevételevel felsorolást egy nagyobb uradalomban teljesíteni képesek, adják be bizonyítványmásokkal felszerelt pályázati kérvényüket ezen kiadóhivatalban, 1108 nagyobb gyakorlattal bíró számtartó jelleg alatt. Javadalmazás személyesen közölhető azzal, ki bemutatkozásra meghívható. Az állás lehetőség 1908. januárban elfoglalandó.

Számtartói állás

töltendő be 1908. január 1-én. Megkivántatik a gazdasági adminisztráció mellett a kettős könyvvitelben jártasság. Nős, kiscsaládú, vagy nőlen, de háztartást vezető párassal. Küldjék a pályázati adataikat és bizonyítványok másolatát, melyek vissza nem küldetnek, "Csetei Uradalom" címre. Posta Káthalom, Jász-Nagy-Kun-Szolnok m.

Intézői állás

jön üresedésbe 1907. január 1-én a farszíki gazdaságban. Gazdasági akadémisták vagy tanítványok végzett nős gazdatisztok, kik nagyobb gazdaságban hasonló minőségben hosszabb ideig alkalmazva voltak, küldjék pályázatukat a következő címre: Farszíki gazdaság, u. p. Ugra, Bihar megye. Fizetés megállapodás szerint.

4700 holdas

bérlet kezelésére, melyért évi 4700 K bért fizetek, kezelésszert keresek, ki bizonyos arányban részese a bérletben. Van nagy dohány-, citroz- és cukorrépa-termés, Fövel-gözeke és nagy instruktív. A bérlet 1915-ig jár le. Viszsa nem küldendő hiteles bizonyítvány és okiratmásokkal ellátott ajánlatokat kérem Ráth János, Domb-iratos küldeni.

Keresetiek

gyakorlati beszerzésre, kik gyártal gépészet korács. Gazdaságban is lenne elfoglalva. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével "Szegvár 1082" címre a kiadóhivatalhoz intézendők.

Djévre

keresetnek intőző, segédtszert, inok; magtáros és gazda. Ajánlatok "1908" jelleg alatt Fischer J. D. hirdetés iróházhoz, Budapest, Gerőczy-u. 1. intézendők.

Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos földméről taliga kapható Stádel céggyárban, Győrött.

FIEDLER JÁNOS LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszárt és géppel cséplést lenszalmátetés szerinti mennyiségben és ill. eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Eladó szőlőoltványok.

1. osztályú gyökeres liparia Portais és Rupesiria Monticola alanyra oltott kitűnő borfajták ezek 150-160 korona és kiváló eszmegelták ezek 200-300 korona, dás gyökérrzel és igen szép bajtással. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld. Schmidt Mátyás, Erzsébet szőlőoltványtelep tulajd. Bogyáros, Torontálmegye.

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 magyar hold föld-jelű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, eszékőházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-górával, oladó. A birtok talaja a lehető legjobb minőségű föld, az egész primissima klaszsiu kert talaj, egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vétel megkönyvít a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös tőreléses kölcsön. Cím: 1085. szám alatt a kiadóhivatalban.

Mezei erekek kipusztítására ajánlok Saccharin-Strychnin-buzát

Legbiztosabb és legolcsóbb! Legbiztosabb és legolcsóbb! Vegyipari laboratorium DETSINYI FRIGYES BUDAPEST, V., Marokkói-u. 2.

Eredményel használták: Béli uradalom, Piek és Lorsch, Tornyai Schosberger Henrik, br. Harkányi Frigyes, Jakabszállási uradalom.

Gőzekék, uti mozdonyok, cséplőgépek hajtásához.

Felvilágosítás- és szakértő utastással szolgálnak. Szíves megkeresések: Central-Direction der Österreichischen Berg- und Hüttenwerke-Gesellschaft Teschen, (Osztrák Szilázia) vegy.

Az Osztrák Bányá- és Kohászati Társaság Magyarországi Képviselőéhez Budapestben, IX. kerület, Üllői-út 25. számú (Köztelek) földszint 3. szám kéretnék.

Bonyhádi

friss fejős-tenenek és tenéysz-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Állások Kispesten, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispesti 1. Levél- és sürgönycim: Flaslchner Sándor

tehénkereskedő Budapest, Ferenc-kört 40.

Angol emdeni libák Pekingi kacskák Sárga orpingtonok Fehér orpingtonok kaphatók Nagybesztereken

Reitter Oszkár

főkapitányak Állami nagy arany-éremmel és ezíme 1. és legnagyobb díjjal kitüntetett falboronai gazdaságban. Küldjék a pályázati adataikat és bizonyítványok másolatát, melyek vissza nem küldetnek, "Csetei Uradalom" címre. Posta Káthalom, Jász-Nagy-Kun-Szolnok m.

Pannonia szálloda

BUDAPEST, VIII., Rakóczi-ut 7. sz.

Az ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG FODOR és TÁRSAI

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, tinók, lovak és egyéb tenyés- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít. Cím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2. Telefon: 311.

Trágya-elszívattuk

és esapok, valamint minden-nemű más szivattyuk legjobb beszerzési forrása Győző Béla és Társa szivattyú- és fecskendő-szpecialisták. Budapest, V., Báró Aczél-u. 3. A Víziszlábi 16-szomszédságban

Könyvelés.

Az egyszerű és kettős gazdasági könyvvitelben perfielt, független, idősebb, gazdasági ismeretekkel bíró könyvelő elvállalja gazdasági és uradalmak könyvelésének berendezését, vezetését és mérlegszert lezárását, mindent az adott viszonyokhoz és kívánalmakhoz legelőszerebben alkalmazva. Bizalmi kiadókészlettel, rovatolsátt, leltározást és a megfelelő könyvek feltöltésigálását is hajlandó teljesíteni. Honorárium mérsékelt. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalához kéretnék. Könyvelés 1087 jelleg alatt.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIMOS LÁSZLÓ
1848-ban.

VEZÉRSRÉLV:
Hosszú és mély gazdaságunkba
helyes irányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évr.	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.
Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető költségeit a szerkesztőséghez az előfizetést és hirdetéstől
pénzek a kiadóhivatalhoz utaztatandók.

HIRDETÉSEKET
a lap kiadóhivatatala vessz fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési vállalkozás mindenkor ártalan fogad
latnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden után-
nyomási jog fenntartva.
Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle.	Y.	Lap
Tárca. Epizódok egy uradalmi irnok életéből.	Y. 8.	791
A mi nótáinkból. — Glaser Gyula.	Y.	792
A cognac gyártás Francziországnál. — Y.	Y.	792
Védőkezelt vetést bagoly-pille ellen. — Kadoos Gyula.	Y.	793
A kelt buza fejlődése 20-ik napig. — Y.	Y.	795
A mezőgazdaság fejlesztése és a pénzügyi helyzet. — Hadwiger Albert.	Y.	795
Könyvismeretek. — Az intelligens magyar gazda — meg az új angol-magyar szótár. Igali Szeptóvár. — A hazai beszerzési források.	Y.	796
Kérdések és feleletek. — Kérdések: Birák letelepedése szászherzen. — Sz. v. — Mit ér pénzem egy székely juhásztól. — Sz. v. — Csérib. ostipok. lögyfa. bajok. — Fr. 1. — Lötöké kártalás körül. — L. P.	Y.	798
Feleletek: Tírok iskoláinak tartása. — C. — Várbahára után árt. — Party. — A kukoricafosztás tapasztalatai.	Y.	798
Hírek. — Apró sajtóközlemények.	Y.	799
		801

SZEMLE.

(Az őszi vetés válsága. — Gondoljunk enyhítésére. — Tavasszi vetés kerülne megakadályozásra. — A pénzügyi válság hatásai az amerikai válság miatt. — A gabnáraak rohamos emelkedése. — A kiegyezés hanyatlásai a Lajtán túl.)

Meteor nem jól jósolt. Október 28-ra, az áldásos eső megérkezését jósolta. Jött is imitt-amott egy kis eső, de nem mindenütt annyi, hogy az elvetett mag kikelhessen, avagy hogy a még sem kezdett vetést elkezdnie lehessen. Azt is jósolta, hogy novemberben meleg napjaink lesznek, és ime leesett a hegyekben a hó, még pedig vastagon, futeni kell, bundában kell járni a falusi emberek, és bizony a hűvösebb régiókban megfagyott a föld is.

Az időjárás ezen kedvezőtlen magatartása miatt reményeink a jövő év buza és rozstermes sikerét illetőleg a minimumra redukálódtak. Az idén gyenge termésünk volt, a jövő évre az inség vetés előre már most az árnyékát. Hiába Márton nem Mihály. Holnap itt van Márton napja és ha akkor még nincs kikelt vetés, vagy még el se vetettünk, akkor hajszalnyai csak a reménység a sikerre nézve. A paraszt azt mondja, hogy Mihály szeredd, Mártontól félj! — Ez azelőtt minden meg van mondva, a mit évszázadok tapasztalata mondhat.

Most már azt kell fölvetnünk, hogy mit tegen a gazda? Hát igyekezzék a veszett

fejse nyelét kapni vissza. Vessen minél több tavasszi búzát. Igaz, hogy ez ravasz buza, de ha sok hozamot nem is remélhetünk tőle, de jó árhoz bízhatunk. Ultsessen sok kenyér pótolt, — tehát kukoricát és burgonyát, és növelje meg az árpa és zabtáblákat. Persze mindezt csak tavasszal. De hogyan szerezzén be tavasszi buza vetőmagot? Óvatos, előrelátó gazdák már is lefogalták az össze készleteket. Nagyszabású importra szorultunk e részben, s ha a kormányzat segítségére tudott szaladni a bankoknak betétekkel, ám szaladjon segítségére a kis- és nagy gazdáknak egyaránt azzal, hogy Oroszország és Amerikából nagy arányban egész hajórakományokban tavasszi buza jöjjön be minél előbb, addig is míg a buzaárak túlságos magasságig nem emelkednek.

A buzaárak most már rohamosan emelkednek. Ki hitte volna azt, hogy ilyen őszi aszály fog bekövetkezni nálunk és Oroszországban. Ki tudhatta azt, hogy Indiában a szárazság oly nagy méreteket öltsön? A minap bejött egy előfizetőnk a szerkesztőségbe, és azt kérdezi, hogy mikor lesz már 20 fnt a buza ára? Kineveltük az ötletet, — de most már magunk is rázzuk a fejünket, és attól tartunk, hogy 1 hetetelen árak fognak kifejlődni. A buza magával ránja a kukoricát és burgonya árakat, szóval mindazét a mivel kenyéret pótolni lehet.

Ehhez a kalamitáshoz csatlakozik a pénzügyi drágaság fokozódása. Nem 8 de 10%-ot is szednek már egyes bankok, mit sem törődve az uszora törvénnyel. Azokhoz az okokhoz, a melyeket Wekerle felhozott a pénzügyi válság okain fölül, most csatlakozik egy másik nagy ok, — amerikaiak még a miénkénél is nagyobb pénzügyi válság. E miatt már a mineapolisi malmok is beszüntették az üzemet, és ha Amerika nem tud pénzt csikarni Európától, sok virágzó vállalat fog romba dőlni. Nemcsak, hogy nem fog onyhúlni a pénzügyi és drágaság, hanem úgy látszik, hogy még fokozódni is fog. Az angol és francia bankok nagy kamattal emelésekkel védekeznek, hogy aranykészletük kivándorlását megakadályozzák. Nem akarnak tehát Amerikának segítségére menni, de a magán tőkét nem tarthatják attól vissza, hogy oda ne áramolják. A mi bankjaink is sok pénzt adtak kölcsön Oroszországnak és ha lenne adnának még Amerikának is. A betétekre licitálnak. »Adunk 5, adunk 6%-ot!« — Es csábítják a betevőket. Hiszen ok így is sokat nyerne rajta. Az amerikai pénzügyi válság és ennek nyomán

ban járó ipari bukások lehetnek okai annak, hogy a visszavándorlás is megkezdődött. Hiszen ha ez lenne a következménye a pénzügyi válságnak, akkor még nem is haragudnánk érte. Mert igaz, hogy Amerikában dolgozó népünk évente csak bankok és posta útján 145 millió koronát küldenek haza; de mi ez a mi pénz és vérvészességünkhez képest, a mit a kivándorlás nekünk okoz?

A kiegyezés Ausztriában nagy forrongást okozott. Az osztrák agrar-usok meg akarják buktatni a kiegyezést. Az osztrák agrariusok központi bizottsága a következők részültét hozta: A kormány által előterjesztett kiegyezés elfogadhatlan, mert Ausztria agrar érdekeinek meg nem felelnek. Az agrarprogram alapján választott képviselő (pedig ez az osztrák parlament többsége) meg nem szavatolja ezen kiegyezést. Az osztrák agrar-programm a gazdasági különválasztást követeli Magyarországtól akként, hogy az osztrák gazdasági érdekeknek megfelelő kereskedelmi szerződés kötéssék. Habár ily szerződés kötetett szövetségi helyett, de ez olyan, mely nem egyeztethető össze az osztrák agrar érdekekkel. Kifogást kell emelni az állategészségügyi szerződés ellen, mely Magyarországot önkényének dobjá oda az osztrák állati termelés védelmére. A depressív és preventív zárlatok elrendelésének jogosultságát Ausztria részére biztosítani kellett volna. Ugyanily elfogadhatlan tétel a Magyarországnak biztosított cukorszuvtaxta, a mely rést út a kölcsönös forgalom szabadságának elvén. Miért nem vették meg hasonlólag az osztrák szüvedő malomipart a magyar hatalmas malomipar versenyével szemben? Ilyen sérelem a magyar malmok bizományi raktárainak adómentessége, mely nagy védelem az osztrák malomiparra. A szeszadóreform kárára lesz az alpesi kis szeszszőlőknek. Ép oly hiba volt a Dunatölgalommal versenyző kivitelv vasuttarifik megkötése és a kassa-oderbergi vasut dolgában adott kedvezmények, mely Magyarországot forgalmát a Németbirodalommal szerföltött megkönynyíti. Az osztrák agrarprogramm követelte az osztrák-magyar bank ketté választását. Ez elhalsztaotott. A közös vámbévételek elosztása dolgában megmaradt a statusquo és ez által Ausztria évente 30,000,000 koronával károsodik. (Micsoda legből kapott állítás ez. Szerk.) Ép oly nagy concessiókat tartalmaznak a magyar értékpapírok forgalmára adott kedvezmények, minek révén Magyarországot abba a helyzetbe jut, hogy desolat pénzügyisvanyain segíthet. Összevéve ez által megerősödik Magyar-

Veszünk

Luczernamagot

arankentes és nagyarankentes

lóheremagot

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST

V., Alkotmány-utca 31.

ország és annál nagyobb erővel fog fellépni majd 1917-ben. Ez okból az agráriusok a kiegyezést egyhangulag elvtük.

Időig szólt a kiegyezés bírálata, a mely sok tulzást tartalmaz ugyan, de mégis nagyon fölvilágosító azon magyar caputokra nézve is, melyek a kiegyezést minden alapon bírálókat nélkül kurtán, fursáns elvetni szeretnék.

Ha az osztrák agráriusoknál állana a dolog, akkor nem is lenne ebből kiegyezés, mert a parlamenti többség, az agrárius szövetséghez tartozik; de nem szabad elefedni, hogy az osztrák nemzetiségek minden nagyobb kérdés megszavazásánál konzertot várnak és a cseh agráriusok szépen ott hagyják a németek, ha nemzeti téren előhaladást tehetnek. Erre számítot is az osztrák kormány, midőn a cseh pártokkal folytatott tárgyalások után felkavolta Prasek cseh képviselőnek kinevezését ország földművelési miniszteré. A csehek ezzel meglelték nyerve, és az osztrák agrarische Vereinigung szét lesz robbantva, de most meg a németek estek neki Beck miniszterelnöknek, hogy nekik az a 70 tehénese csak gazda nem kell, és ok szavazzák le a kiegyezést. De a csehek ragaszkodnak a tehénese gazdához. És igazában véve hát miért ne lehessen földművelési miniszter az, kinek van 70 darab tehene? Hiszen az a baj, hogy olyanokat neveznek ki sokszor földművelési minisztereknek a kikknek vagy nincs tehénük, vagy ha van is, a szarva között keresik a tögyét. Vagyis nem gazdák. Beck miniszterelnök dolga a haragzó németeket és cseheket kibékíteni, vagy lemondani? Mert erről is beszélnek. Szóval a kiegyezés dolga odakünn nagy forrongásokat okoz, és elfogadása biztosnak még nem mondható.

A mi nótáinkból.

Írta: Glaser Gyula.

Még arcunkon a felháborodás pirja évről-évre ismétlődő répaátadás hehezektől, még forr bennünk a rayonirozással szemben való tehetetlenségünk lealázó tudata, hadd szóljon hát a dal az édes cukor keserű történetéről.

Napra-nap jó, újra virrad, a virág is újra nyílik. Már a gyenge tölgyfászlának koronája égbe tör... és mi még mindig ott tartunk, hol 30 évvel ezelőtt. Vagy nem is úgy! Akkor legalább jól fizettek a gyárak, ha a vámnál be is hozták a rév veszteségeit. De ma? se mázsálás, se ár! Igazán érthetetlen egy dolog. Nincs orvoslás, mikor tudják, ismerik a nyavalyát és ismerik az orvosságot.

Hol alszik hát az a hatalmas agrárius óriás, aki tenyereiben világérezeket simogat? Egy óriás, kiról persze csak a nyomdafesték regél, s a kinek örendelkezési jogát török cukor-spárgával leköttették! Mikor ébred majd fel ez az óriás, hogy horkantására szerte rebbenjen a serény török serege? Soha! Mert ilyen óriás nincs, — habár lehetne!

Jól tudom, hogy szavamnak nincs nagyobb foganatja, mint az egyszerű szakkötőzőnek, ki a cseplésnél hasztalan kiabált az etetőre, hogy ne tőnjön annyira a dobot — ő nem győzi a kötőzést...

Zsákolónak hallgatás a dolga, csak annak szabad kiabálnia a ki a kazlon van, — de úgy is van.

Ha nincs orkán, hát legalább szellő legyen.

Beszéljünk komolyan uraim. Hát nem... izé... boldonság az tőlünk, hogy tudunkon és akarunkon kívül megfosztanak bennünket a versenyezés lehetőségétől? Mert rayonirozva csak két választásunk van: termelni, vagy nem termelni egy bizonyos cukorgyárnak, de konkurálni nem lehet. A másik gyár szóba sem áll velünk. Sőt még azt is előírja valamely ismeretlen, hogy mi az ő ismerősenek menniért termeljünk a répát. Hát jól van ez így?

Uraim! Ne csináljunk mi pénz nélkül szövetségi cukorgyárakat, hanem követeljük az illetékes tényezőktől a mi elcsikkasztott szabad rendelkezési jogunkat. Tessék a merkantilizmus ideális elvei szerint szabad folyást engedni a szabad versengésnek! Mivel a mint a »Köztelek felhívtalosan elkészelt merkantilista-gazda« volnék, ezen kétösztitulus alapján követeltem a rayonirozás és kartelezés mielőbbi eltörlését.

Azt hiszem, ez elég erőlesen hangzik. Jól tudom, balga kezeltés és így magányosan belesívtatva a csendes némaságba, de éppen a mikor egyedül van a felindult ember, szokott diszkurálni felkorbácsolt szenvedélyével.

Csak azt csodálom, hogy még komoly kísérelt sem történt ezen igazságtalanság megszüntetésére.

*

Minden esztendőben felmerül a kérdés: termelünk-e esztendőre répát, s ha igen mennyit? A felelet igen egyszerű. Annyit, a mennyit a gyárak adni majd kegyesek lesznek.

Jól mondja az én gazdám, az én jó apám, hogy mi a cukorgyárak béresei vagyunk; szent igaz! Ők parancsolnak, mi meg 12 hónapra keresztül feláldozzuk nyugalunkat, feszült figyelmünket, idegeinket és okreinket

szamarastul — tőtostul az ő jövőitokra, csak azért, hogy... *intenzíve gazdálkodjunk.*

A gazdasági küzdelemben a siker csak az erősebbet koronázza. És ki a erősebbik ezen bajvivásban? Az, a ki a szétforgócsolt erőt egy közös ható-tényezővé tömörítette. Hogy a gyárak tömörültek, azt sajnos érezzük, *míg a gazdák szervezkedése valóban csakis a tagsági-díj lefizetésére szorítkozik.*

Az »OMGE«-nek juma feladatul ezt a fontos akcióit sikerre vezetni, s félredobva fontos választófalakat, az egész gazdasztyált egy zászló alá kellene esküdtetnie.

A míg mi egymásköt az orunkat fintorgatjuk, a másik párt... dolgozik.

De hát ez nem is »ninnak« való.

A cognac gyártás Franzaországban.

A *Folleblanche*, ez a fehér, gazdagon termő, de elég későn érő szőlőfajta az, a melylyel a Charentesban a cognacnak való mustot előállítják. Midőn a filloxera Charentes szőlőit elpusztította, az volt az első kérdés, hogy a vad amerikaira oltott Folleblanche fog-e a cognac régi hírnevének megfelelő terményt szolgáltatni? Az első tapasztalatok kedvezőtlenek voltak. Midőn azonban az *amerikai hybridre* oltották a Folleblanchet, a régi jó minőség újra előállott.

Ezt előrebocsátva térjünk át tárgyunkra. A Charentesban vigan mennék végre a szüretük, úgy mint nálunk is hajdanában. A levagdalt fürtöket két kerekés kárecón viszik a présházba, és a prés előtt levő cementtányba ürítik ki, egyszeri hátrabillentésével a kocsiszékre nyelik.

A cementtartányból paternoster szerkezetlet, a melyen a cseszék egy literesek, a zuzó malom garatjába kerül a mustos szőlő. Az erről először lecsurgó nedv, nyomban a szomszédos erjedő helyiségbe vezetetik csatornák segítségével, a zuzott szőlő pedig a sajtókhoz jut. A préselés lehető lassan végzik és nem erőltetik a csavarást. A préselt levét szivattyukkal juttatják a megfelelő erjesztő kádakba. Az első lé a legítimább terményt adja, miért is külön szűrik. A préselés már alább való.

A must ezután 8 napj érjedésen megy át. Megtisztulása után lefejtik, és készen van a cognac gyártáshoz. A desztillálásnak a töké kihajtása előtt kell befejeződnie. A leparlásra szolgáló edények egyszerűek; Állanak egy üstből, a melybe a bort öntik, a sisakból, a mely a felszálló gőzöket befogadja és a ki-gyózó hűtőcsőből, a melyben a párák újra

TÁRCZA.

Epizódok egy uradalmi irnok életéből.

IX. Szabó, a jó öreg magtáros.

Nem hiába gyűjti össze Malonyay Dezső »A magyar nép művészet« című remek munkájában mind azt, a mi magyar, akár építészetben, akár ruhában, akár szokásokban; — nem hiába mondja a nótá: »Nem úgy van már, mint volt régen, más csillag ragyog az égén, — mert csakugyan kezd minden más alakot ölteni, kivetkezni régi eredetiségéből. Alig akad ma már egy két terebelyes, sátoros szaraz malom, mely alatt gyermekkoromban a legszebb meséket mondogattak el nekem, mind apad a szemálmom is, kiszorítja helyéből a benzín-motor; a hórihorgas kutagás helyét elfoglalja a törpe artézi kut; az Alföld nádas rejtékét lecsapolták, lett belőle buza-termő föld; nincs már betyár romantika, kiszorította a kakastollas csendőrvilág; nincs jó hűségese család, kiölte a szecziálizmus, a szak-

szervezet. És mivel így lassan-lassan kezd elveszni a régi magyar eredetiség mindenből, talán nem lesz érdektelen, ha régi nagy magyar latifundumok egy eredeti alakját, egy tipikus hű cselédet, a jó öreg Szabó magtárost, e kis epizód keretében megrajzolom olyannak, a milyen ő volt... Mert már csak volt!...

Hogy egy nagy uradalomban mi (?) egy jó, becsületes magtáros és raktáros, — azt csak az tudja megítélni, a ki volt vagyonekezője (uradalmi kifejezéssel élve) számadója ily nagy uradalomnak. Mert ne képzeld ám! kedves olvasóm, hogy azokban a nagy hercegi meg grófi uradalmakban a főméltóságú és kegyelmcs urak vagyonának kezelésére kizárólagos pénztárnokok és főleg terméki számadók volnának hanem vannak igenis (egy czikornyás nyelvű alföldi öreg béres remek determinációját használva) »irniki« fizetésen élő kimutatási urak, kik hajnalban 3 órakor már talpon vagy nyeregben vannak, a frásztöket (a mi all a tisztartóné ő nagysága takarékoskodására tekintettel: jó cziko-

riás kávéból, mely cukor helyett mézzel van megédesítve) már a nyeregben ülve hajták magukba és a hozzá dukáló kenyeret már a pejkő erők ügetése közben fogyasztják el. Delben, csak munkaszünet után szabad ott hagyni a munkát, tehát 12 órák és ha fél egyre otthon nincs az igen tisztelt irnok ur, akkor eszik hideg levest, megmervedett csuszajpat, mihez garinirungul még az öreg tisztartó is kontrá, hogy: »Ugyan hol csavargott annyit ideig? Este etédes végig az istállóban kell ülnök a számadó irnok uraknak is. 7—8 óra van, mire e rendelkezésnek, 9—10 mikor a vascorának vége van és ha nap-nap után így eltelt életéből a számadó irnok vagy segéd egy néhány órára belopózik számkönyveibe és előlrántva a magtárost, hivatásához mérten csinál egy néhány »kimutatást« és az öreg tisztartó e »ültött munkánk rajta csipi, ne! akkor van hadd-el-hadd számadónak, magtárosnak egyaránt. Ha pedig a fertályi számadás a lezajlott negyedelt követő 8 nap alatt nincs a számvétségben, jön a dorgatorium, sőt ha ez nem használ, a

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás
Bécs, II., Handelsplatz No. 13B.
Városi mintaraktár: Garvens W
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

folyadékká sűrűsödnek. A vörös rézből készült kerek üst, termékövekből készült tűzhelyre állítatik és úgy készül, hogy a lángok azt üst fenekét nyaldoshassák. Egy hasadék a tűzhely hátsó falán bádóglappal ellátva szolgál a fűtési hőfok szabályozására.

A főző üst tehát végtelenül egyszerű és ezekkel az egyszerű üstekkel lehet finom cognacot főzni, holott a komplikált párlókkal csak csekélyebb minőségűt. 500 frankba kerül az egész berendezés.

Ezen egyszerű alambic működésbe hozatalánál egész a nyakig megtöltött az üstöt borral (228—350 liter a befogadó képessége) és rózsavil gyorsan tüzet esztének alája.

A mint az üst nyaka annyira megmelegedett, hogy a kézzel már nem lehet a meleget kitartani, kezdődik az átpárlás. Ekkor 4 db hasabfát raknak a tűzhelyre, mire a lepárlót szesz csöpögni kezd a kigyőcsőből.

A sisekban először is a már 21 C. foknál forró ethylaldehydek, és 71 C. foknál az eczetether, a melyek a sisek hideg falán levedrődnek, és később 70—80 fokos szesszel a hűtőbe sodortatnak. Ez rendkívül jó illatú folyadék, melyre a hálatalan lepárló azt szokta mondani, hogy »bűdös lé.« De tényleg ez az előpárlat rossz szagúvá tenné az egész párlatot, s csak keverve felel meg céljának. Külön gyűjtik tehát ezt az előpárlatot egy edénybe. A mint a bűdösség megszűnik, akkor jön a tiszta párlat (coeur), a mely nem más, mint tiszta ethylalkohol és víz elegye. Ennek a lepárlása sokáig tart. A párlat mindig higabb lesz — és a forrpon az üstben mindig magasabb. Ekkor már oly anyagok is átsodortatnak a sisekban, melyek magasabb hőfokot igényelnek a párláshoz, mint a propyl és butyl kőnények származékai, a melyektől a cognac sajátságos finom ízét nyeri; de csak úgy, hogy ha csak nyomokban van jelen a párlatban. A kellő időben kell tehát megszakítani a párlást, hogy ezen anyagok túlnyomó része (le queue) az üstben visszamaradjon. Ezt megmutatja az alkoholometer, mely 0° áll, más észet egy sajátságos szag, a fuzuruol, egy aldehydnak az illata. A cognacpárló órányai oly érzékenyek kell lenni, hogy a fuzuruol szaga még alnából is fölkeltse.

Az előpárlatot (tête), melyet kis edényben félretettek, a következő bortöltésbe öntik és újra párolják. Ez a legalkoholdúsabb; de a tiszta borpárlat, a dereka (coeur) csak 25—30% alkoholt tartalmaz; újra le kell tehát párolni, hogy a kereskedelmi cognac tartalmának 60° (Gay Lussac) töménysége megfeleljen, Ezen 2—3-szori lepárlás nagyon előnyére van a

cognacnak, de oly sok fáradság és idővesztéssel jár, hogy manapság csak a legjobb Eaux-de-vie de champagneknál fizeti ki magát. Hogy ezt elkerüljék, 2 üstöt állítanak föl egymás mellé és ezenkívül egy »deflegmator« kapcsolnak hozzá, a szeszgyártást utánozva ekként. A deflegmálás lenyálkázás lényege az, hogy az első üstből keletkező párlat a második üst borán megy keresztül és ott vízének nagy részét visszahagyja, de ezenkívül egyéb nehéz olajos részeit is, melyeket szívesen távolít el a cognacfőző.

Az alambicok egész gyűteménye van üzemben a Charentesben. Minél csifrábbak, annál kevésbé szeretik a nagy cognagyárosok, miért is a Charentesi bortermelők ragaszkodnak a minél egyszerűbbekhez.

100 hektoliter 10% borból mintegy 16 hektoliter 60% cognac nyers párlat készül. Az árák finomság szerint 90 franktól 180 frankig vannak.

A lepárlás után visszamaradó seprőből borkősavat készítenek, Ordonesnek egyszerű módjára 1 hektoliter borból 1 kiló borkősav nyerhető 0.7—1 frank értékben.

A friss borpárlat még nem Cognac. Ezze válik sok évi ászkolással és megfelelő kezeléssel. 5 hektoliteres hordókba töltik. Ezeknek a legfinomabb hordóknak kell lenniük. A borpárlat szeszének és vízének egy része elpárolog a dongákon át. Nedves helyiségben több alkohol párolog el mint víz. Száraz helyiségben megfordítva. Fialat cognacoknak nedvesebb, öregbegeknek szárazabb helyiséget választanak. Evente mintegy 5% párolog el. Egy része az alkoholnak oxidatio révén ethylacetattá fejlődik és pedig oly szabályszerűségről, hogy évenként 1 hektoliter cognacban 1 gramm eczetárt képződik. Ebből a cognac korára lehet következtetni.

A cognac a hordó dongájából is szí magába anyagokat; — leginkább cersavat, a mely az eredetileg szintelen cognacot sárgás-barnára festi. Ez okból csakis tölgyfa hordókat választanak. Az új hordókat használat előtt közönséges szesszel töltik meg, hogy ez kilugozza előbb a rossz ízű anyagokat. A használt hordókat előnyben részesítik az újak fölött.

A hordókat rendszeren feltöltik fiatalabb cognacal, de 1—1½% terjedési ürt fennhagynak.

Az alkohol elpárolgás, a tannin behatása és a belső oxydatio folytán, az eredetileg ihatatlan borpárlatból kellemes ital válik; szelidebb lesz, zamatosabb és lassan cognacá válik. Ehhez 15 év kell, de finomabb cognacok

20—25 évesek; 30 évnél tovább tartani a cognacot nem előnyös; miért is fejlődése tetőpontján bepalackozzák, a mikor is többé nem változik.

Így készül a valódi cognac. Az, a mi nálunk a kereskedelemben jön, kevés kivétellel közönséges szesz, melyhez 5—6% valódi cognacot kevernek. Mundus vult decipi ergo decipiatur.

y.

Védekezzünk a vetési bagoly-pille ellen!

(Egyuttal felelet hasonló tárgy kérdésre.)

Az idei ősz alkalmával lépten-nyomon felhangzik a panasz a vetési bagoly-pille ellen. A szakközvegekhez intézett panaszlevelek nagy része a vetési bagoly-pille ellen két tanácsot, orvoslást s a beküldött kártevők nagy százalékát a vetési bagoly-pille hernyói adják. Ebből következtetést vonhatunk arra nézve, hogy az országban meglehetősen nagy számban lépett fel a kártévő, mert jól tudjuk, hogy a gazdáknak még mindig csekély száma veszi igénybe a javára felállított s szervezett szakintézményeket. A falusi kisgazdáknak talán tudomásuk sincsen a különféle kísérleti állomásokról s egyéb szakintézetekről, melyek rendelkezésükre állanak; de talán ha volna is tudomásuk ilyenekről, nem vesznek maguknak fáradságot, hogy a kártevőt beküldjék s a kártételt megírják (nagy dolog ám a kérgeskezi, irásban gyakorlatlan parasztagazdának a levélírás!); emellett pedig népünk feletle bizalmatlan minden újabb, modern intézmény iránt s úgy véli, hogy sok pénzébe kerülne ezek igénybe vétele. A hosszú századok számos bűne így boszulja meg magát! Természetesen ügyes vezetés mellett ezen könnyen lehetne segíteni. A jegyzők, papok s tanítók e téren rendkívül sokat tehetnek, am hogyan várjuk ezektől eredményt, mikor maguknak is ilyen intézményekről alig van tájékozottságuk. De kissé elkalandoztam tárgyamtól. Denique a vetési bagoly-pille az idén meglehetősen nagy számban lépett fel s mivel e lapok szives olvasói között is nem egy akad, kinek vétsései szintén hánja e kártévő, nem lesz talán érdektelen, ha az alábbiakban a gazdaságelleneséget s a védekezés röviden ismertetem.

A vetési bagoly-pille (*Agrotis segetum* Schiff) egy éjjel repkedő, sárgás-barna, barnás-szürke lepke. Kiterjesztve a szárnyait, szélessége vagy 40—45 mm., míg testének hosszúsága mintegy 20—22 mm. A mellő szárnyai sötétebb sárgás-barnák, selyemfnyűek, közel a szélukhoz egy-egy sötétebb, vesealaku folt, beljebb pedig, nem messze a

pénzbéli elmarasztalás, a mi az én számádo koromban 5—10 pengőket tett ki és hej! be szédíttem a csillagos eget, mikor 40 forintot kitévő és agyontáblázott írnoki fertályi fizetésemből csak harminczat kaptam meg. És végül ha 4—5000 q zabuzból, 8—10.000 hektoliter csöves tengeriből a repülő számvevő csak 10—15 q vagy hektoliter hiányt talált, akkor csinált aztán patáliát az öreg, hogy: »Pedig ez a B... egyebet se csinál egész életében, mint azt a számadást, — mindig azt bujja, másra nem tudom használni; mert mindig csak »kimutatást fabrikál... Hej! nem így volt bezeg, mikor én számadó írno voltam a szegvári majorban... stb...« Ezen reortán menvén végig a nagy uradalmak vagyonkezelése, fogalmat alkothatunk, mit tesz egy jó magtáros, ki: mindent jagez, mindent tud, ki legkorábban kél, legkésőbb

felcsik, ki az élő minden tudás megtestesült prototypusa a majorban.

No! lássuk ezek után, ki is volt az öreg Szabó?

Fiatalabb éveiben becsületes csizmadia-mester volt Szentesen, de mivel folyó jó szívű és becsületes volt, hogy az eladott cizmák áránál nemhogy nyert volna, de vesztett, — egyszer csak azon vette észre magát, hogy sehol semmi...! Tökre ment. Gondolt ekkor egyet és beszegődött a f... i uradalomba magtárosnak, hol 30 évig szolgált és az én írno koromban már egy megasztott vén ember volt, görbe háttal, vékony láb-szárakkal, kicsiny lelőgő ősz bajuszszal, mely egy alig pár foggal bíró száját takart, a melyből ha hiányzott is a fog, de mindig benne lógott a pipa, mit az öreg folyton rágot hajtaltól napestig. Dus szemöldöke alól becsü-

letes, szelid, kék szemek pislogtak és bal karján mindig egy hatalmas kulcs-csomó csingött erős szíjra fűzve, — ez volt az ő féltett kincse, mindene, büszkesége. Hát hognye? mikor már 25 év minden megszakítás nélkül nap-nap után cserőtte az öreg a kulcsfűzrt. Soha beteg nem volt, kiszolgált 6 principálist, látott vagy 40 írno-kot letűnni, legközboször csendesen eltávozni, de egy néhányat »fényes kísértete« is elvonulni, mert hát fiatalág boldonság és az öreg kegyelmes nem ismerte a tréfát.

Hajnalban 2—3 óra között az öreg legelőszőr a kanászokkal veszekedett a görében, mert nem kötötték be jól a zsákokat, melyek mikor a szekére felmágyarizták, kiödzöttak és károsodott — az »Uraság«. Veszekedett az öreg a betyár-béressel, mert kicsérlette a jó vaslapátot rosszal és megrövidült — az »Ura-

Tavaszbuzát
Tavaszcroszt
Tavaszbükkönyt

VESZ

HALDER

magnagykereskedése
József főherczeg
6 cs. és ktr. ténsege
udvari szállítója

Budapest, V. ker., Bálvány-utca 6. sz.

tövükhöz, egy-egy kerekded és egy kisebb, csapalaku rajzolat vehető észre. A szélük barnán rojtzott. A hátsó szárnyak fehéres-szürkék, a hímeknél majdnem egész fehérek, fényesek, a szélükön barna sávval és ezen fehér rojtlat. A fej és mell hosszú sűrű, barnás szőrzettel borított, a mellén egy sötétbőb keresztalak látható; a potroha szintén erősen szőrzött, de világosabb színű. Megjegyzendő, hogy változatos színénél és a mellő szárnyak rajzainak elmosódottságánál fogva számos változata ismeretes.

Az álcája, vagyis a hernyó alakja földes-zürke, zöldes árnyalattal, szintén sok változata ismeretes, a hány hernyó, annyiféle az alapszíne. A közép fekete-hernyónak vagy fekete-pajornak nevezi. Lábaik száma 16. A feje és nyakpajza sötétbőb színű. Háta közepén a vérdéni rajza húzódik végig, míg oldalt egy-egy barnás sáv észlelhető. Minden testszelvényen 4 fekete pont vehető ki. Hogyha teljesen kifejlődött, a nagysága 48—50 mm-t. ércl s puffadtak, zsiros fénynek látszik.

A vetési bagoly-pille hernyója a gazdának egyik igen veszélyes ellensége, mert úgy szőlővén alig van növény, a melyet meg ne támadna. Valamennyi gabonafélé, a burgonyát, takarmány- és ezükröpát, még pedig levelét s gyökét egyaránt, a dohányt, szőlőt, a kerti növények nagy részét: kaposztát, salátát, borsót, sárga- és karorépát s tetteket — mind pusztítja. Kártételét éjjel végzi, a nappal a növények tövéhez húzódva, földrögök, kövek, növényhulladékok, esetleg trágyamaradványok alá rejtező, avagy néhány cm.-nyire a földre buja fölött. Legnagyobb mértékben ősszel pusztít s olyan szép, enyhé ősszel, mint a minő az idei, október végéig is eltart a pusztítása. A míg fiatal, a gazda kártételét nem veszi észre s mivel ugy a lepke, mint a hernyó éjjeli állat, jelenlétéről tudomást se vehet, csak később, mikor mindjobban fejlődik, válik észrevehetővé s ilyenkor a falánkága már oly nagy, hogy egész holdakat tarolhat le. A czukorrépának tavasszal az ormányosok után legnagyobb kártéveje.

A fagyok beköszöntével a hernyó a föld mélyébe vonul s itt egy kis töjásdaj vagy kerek üregben, fészékben összecsavardva áttelel. Mikor tavasszal az enyhe idők beállanak, a vetési bagoly-pille hernyója is felébred dermedtségéből, hogy «pihent érekké annál inkább neki fogjon a pusztításnak. Április hál végén, május elején (de később is) teljes kifejlődését elérve az aleva, a földre húzódik, mintegy 10—15 cm. mélyre, magának egy kis

odat készít s átváltozik mintegy 2 cm. hosszú, vörhenyes színű bábbá, melynek alsó végén két különálló tompa fogva van. A bábbalapot 2—4 hétig tart, majd kiszáll a bábból a már ismertettet pillé. A hernyók különböző időben vonulnak a földre bebábozás céljából, maga a bábbalapot is különböző ideig tart, — tehát önként folyik ebből, hogy a lepék is különböző időben jelennek meg. S azt lehet mondani, hogy az év minden szakában található pille és hernyó.

Az első pillék májusban jelennek meg, legelősebb a rajzás aratás táján, majd a számuk egyre fogy, de egyes elkésett példányok még ősszel is találhatóak. A megtermékenyített nősténylepék a petéiket a gyomos tarlókra és szántásokra, luczernásokra, gazos meszgyeire s általában mindenféle zöld növényre, főleg füfélékre, egyenkint lerakják. Mintegy 2 hét múlva kikelnek az apró hernyók, melyek azután lassan-lassan fejlődésnek indulnak.

A most leirt vetési bagoly-pillén kívül a bagoly-pillék más fajai is — bár ritkábban — fellelphetnek kultúránövényeinken, amennyiben a különféle ütszeli gyomokról átkerülhetnek ezekre is s mert — miként az a vetési bagoly-pille fentebb vázolt életmódjából is kitünik — a bagoly-pillék nem válogatnak a növényekben, azonban ezek leírása felesleges idővesztégetes volna, annyival is inkább, mivel a védekezés ellenök ugyanaz, mint az alább elmondandó, illetőleg a vetési bagoly-pillével együtt írtatnak.

A bagoly-pillék a különféle gyomokra rakván le a petéiket, természetesen, hogy a védekezés legfőbb szabálya az, hogy a bevetendő területnek tisztán maradjon, tehát nem szabad megengedni, hogy a tarló elgyomosodjék, elgazosodjék, hanem szántások szorgalmasan s irtsuk a gazt. Az ugart hasonlóképpen ne engedjük kizöldülni. Ily módon a pillék nem rakhatják le a szántóföldre petéiket. Az utak, árkok, meszgyék szelén ne igen turjúk meg a gyomot; minthogy azonban a legtöbb gazdaságban az ilyen helyeket szénatermelésre szertik felhasználni s azok kiirtása sokszor alig volna kérésztülvíhető, kaszáltságuk le e helyeket minél gyakortább s a lekaszált füvet azonnal hordassuk el s használjuk fel.

Ha lehetséges, járassuk végig a tarlókat s ugarokat sertékekkel, amelyek a vetési bagoly-pille álcáján kívül számos más kártévet is felszedgetnek.

Amint tisztán kell tartanunk az őszi vetések földjét, hasonlóképpen gondunk legyen arra, hogy a csak tavasszal bevetés alá kerülő

területek is a gyomtól mentesek maradjanak. A sertések ilyen területen végigjártatni elég időnk jut.

A gyomosodás minden tekintetben hátrányosnak ítélendő a gazda szempontjából s az ökszerű és helyes művelési eljárások által földünket könnyen megtisztíthatjuk a gáztló, gyomoktól. Minthogy sok gyommag kerül a földekre a trágya útján is, arra is legyen gondunk, hogy a gyommagvakat ohase szőrjuk a trágyatelepre, de legjobb azokat elégetni, ha egyébként pl. darálás útján nem értékesíthetők.

Olyan területeken, ahol a bagoly-pille hernyója csak kisebb foltokban lépett fel, vagy könnyen hozzá férhetünk pl. a dohányültvényekben, szőlőkölökben, avagy kertekben, vagy a répaföldeken, tanácsos lesz a hernyókat szedetni. A szedést gyerekek s asszonyokra is lehet bízni. A megfáradott növények aljában, esetleg a földre bujva megtalálhatók a hernyók. Hogyha a sorok között hervadt gyomokat, rögöket helyezünk ki, a szedés megkönnyíttetik, mert az álcák ezek alá bujnak és így minden további nélkül összegyűjtethetők. Ejjel is lehetséges a szedés, mikor is a sorokat lámpákkal végigjárjuk s a javában eszegető hernyókat összegyűjtjük, lerögzögtük a növényekről. Természetesen ez már drágább munka s csakis kisebb területeken fizetheti ki magát.

Permetezés által is védekezhethetünk ellene. E célra a dohánylugot vagy «Thanatont» használjuk, a mely minden nagyobb dohány-tözsében kapható, még pedig 4—5%-os alkalmazásban. A meglepett területet, nemkülönben a szomszédságban és körülte levő vetést jól megpermetezzük. Az álcák, a melyek ezen mőgnérezett növényeket eszik, elpusztulnak. A permetezéshez nagyobb területeken a fogatos permetezőket használhatjuk ügyesen.

Ezek volnának azon főbb irányelvek, melyek szerint a védekezés munkája keresztülvendő. Sajnos, olyan védekezési eljárás még nem ismerünk, amely gyökeresen kiirtana a bagoly-pillét, a mi különben elmondott életkörülményéből könnyen megérthető. Mégis az itt elmondottak évről-évre, rendszeresen keresztülvitt alkalmazása mellett a kártétel alig lesz számbavehető. Azonban a védekezés csakis akkor járhat kelő eredménnyel, ha valamennyi gazda alkalmazza, mert hiszen tudjuk, hogy egyik tábláról a másikra megy át a kártévo s így minden fáradságunk hiába volt, ha a szomszédaink nem védekeznek. A kártékony állatok és betegségek ellen csakis a közös és egyesült erővel való védekezés ve-

sége. Pörölt az öreg az aratókkal, mert pálinkamérésnél elcsurgatták a pálinkát és pocékölták — az «Uraságé». Szóval, belekötött az öreg az előfába is, ha látta, hogy az «Uraságé» érdeke forog kokcán. És hogy tudott pörölni! — sokszor egy óso tengerítő fordító óráig zsimbelt. Klasszikus volt megfigyelni az öreg, mikor valaki szembe szállt vele, haragjának első stádiuma az volt, ha nadrag korozát rángatta, ha már az ő hűsleges élet-társát, a pipát is kivette száájából és úgy védte az «Uraságé» érdekét, ez már nagy felháborodást jelentett, melynek superlatívusa akkor következett be, mikor kalapját vagy sapkáját feje bubjára toltta, melyvel egy-idejűleg a kulcsosomó is fejéhez repült a ve-

szekedőnek, a mi nem volt «könnny» testi sértés.

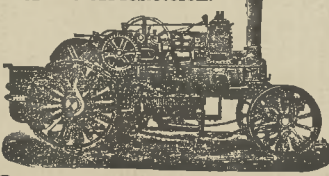
Szóval, az öregnek az Isten után mindjárt az «Uraságé» következett és jaj volt annak, ki azét bántani merle. Becsületességének jellemzésére ide írom, mi történt vele egyszer Szentesen? . . . Május hónapban több száz aczatól napszámosunk volt az uradalomban és ezek fizetésére sok apró pénz kellett, mivel pedig az irnokokat lóháton jobban ki lehetett használni az ide-oda futkozásra, napolásra, — a mi kedves öreg tisztartónk a vén Szabót küldte be Szentesen váltani, talán 6 vagy 8 darab szaszt számlálván le a markába. Szabó Szentesen sorra jár sok boltot, hol egy szaszt, hol kettőt felapróznak neki, de az

egyik holt fiatal kereskedője, ki csak egy darab szaszt kapott az öregtől, 2 darab szaszt értékét olvassa le neki a pudlira. Az öreg észreveszi és mondja a boltosnak: «Tessék megolvasni még egyszer! Megolvassa. »Jól van? kérdi az öreg. »Jól le mondja a boltos. Az öreg zsebre vágja a 200 pengőt és mikor már mind elaprózta a pénzt, visszamegy a fiatal boltoshoz és kérdi: ismeri-e őt? »Igen! Ma reggel váltoltam magának 2 darab szaszt le. »Es nincs semmi hiánya? »Nincs.« No! máskor jobban olvassa meg az Ur a pénzt le — és vissza adja neki a 20 db 5 forintosat . . . !

Ilyen becsületes ember volt az öreg, kár, hogy csak — volt. Legyen neki könnyű a föld! . . . y . . . s.

Budapest

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Előrangú külföldi és magyarországi referenciákkal

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

zethet sikerre. Kopott és ezerszer elmondott igazság ez, a mely az nban örökké aktuális marad, főleg nálunk Magyarországon, ahol még az intelligens gazdaközönség se tudja kelőleg kihasználni a javára szervezett intézményeket; mit kívánjunk akkor a néptől? Pedig hát mi volnánk az a híres földművelő állam!...

Kadocsa Gyula.

A kelő buza fejlődése 20-ik napjáig.

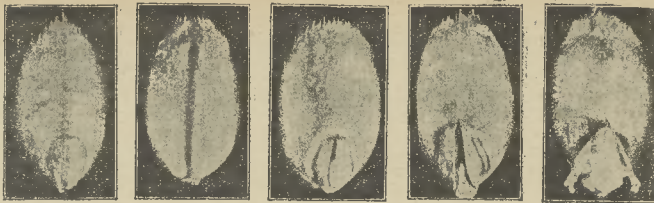
Percy Collins egy angol folyóiratban érdekesen írja le kísérletét alapján a buza csírázását és kezdetleges fejlődését.

A buzaszem orsóalakú, egy oldalán bevágással, és egyik végén ezüstszínű szőröcskékkel álló bokorzattal. Ha a nedvességnek kitesszük 6—8 óráig, akkor a szem megdagad és a külső burkot, mely magtárban fekvése idején védelmezte, kitölti.

Egy ábrsorozatban képeken állítja szeméink elé a csírázó búzát 20 napos koráig. A buzaszem egyik végén szörökrozat van, a másik végén egy kis dudorodás, a mely sekély árokkal van körülveve. Ez a buza csírája; az embryo; ebből nő ki az élő növény. A buzaszem második végén levő szörökroz és a hasadék a buzaszem oldalán arra szolgál, hogy a nedvesség ezen az uton a csírához jusson. Valóságos vízvezetéki rendszer ez a fejlődő gyökérszövetek ellátására nedvességgel.

A fejlődés föltételei nedvesség, meleg és oxigen jelenléte. A buzaszem nedvességét a környező levegőtől és a földből vesz fel.

A most következő részletek egy kísérletre vonatkoznak, a mely 468 órán át 38 és 60 Fahrenheit fok mellett folytatva lettek. Ezen időszak magában foglalja a buzaszem tökéletes történetét azon időtől, midőn a buzaszem

6—8 óra múlva. A 2-ik napon. A 3-ik napon. Az 5-ik napon. 136—140-ik ábra. A kikelő buzaszem fejlődése 20-ik napjáig.

nedves homokba tétetett azon ideig, míg az első levél teljesen kifejlődött.

A második nap delén az embryo héja megrepedt (138-ik ábra). A harmadik nap delén a plumula előnyomult (139-ik ábra). Az ötödik nap delén egészen látható volt. Ebben az időszakban a plumula fejlettebb, mint a gyökérke (140-ik ábra). A hatodik nap delén a gyökér bámulatosan kifejlődött (141-ik ábra), ezenkívül két oldalgyökérke is mutatkozni kezdett. A következő időben a gyökéren szörökrozet keletkezik, a mely a táplálék fölvételére szolgál. A legérdekesebb része a gyökérnek a vége. Ez nagyon laza szerkezetű, átjárható és végtelenül érzékeny. A gyökérnek nagy választékossága van, csak azt szívja föl, a mire szüksége van.

A két oldalgyökér-duzzadásból indul ki most már az első két gyökérpár, ugyanolyan sajátosságokkal, mint az első gyökér. Ez a stadium a hetedik napon áll elő (142-ik ábra).

Idáig a plumula aránylag nem nagy előhaladást tett; de a három első gyökér létrejötte után elkezd a növény erejét kifejleszteni, és a kopasz sárga plumula kezd növekedni. Belőle indul ki az első gyöngye zöld levél. Az előképződése már tökéletesen meg van benne, de a fejlődés még nem annyira előrehaladt, hogy előtörhetne.

A tizenkettedik napon délben más elválto-

zás mutatkozott. Egy második pár gyökérsapka jelentkezett. A gyökérsapok kitörnek belőlük és mélyebben a földbe hatolnak (143-ik ábra). A tizenötödik nap delében már öt hatalmas gyökere van növényünknek (145-ik ábra).

Ezen stádiumban tör elő az első zöld levél a burkokból. A tizenhatodik nap delén volt künne az első zöld levél, de még nem teljesen kifejlődve (146—147-ik ábra). Nem bízott még a gyöngye növény erejében? Valami ilyes lehetett, mert a mint a levél tovább fejlődött, hat gyökérburok képződött a plumula tövében és hozzájövő hat gyökér súlydelt le a termőrétegbe. Így nézett ki a tizenhetedik napon a gyökérendszer hat egységgel, és a teljesen kifejlődött első levéllel. A buza születése befejeződött.

A mezőgazdaság fejlesztése és a pénzintézetek.

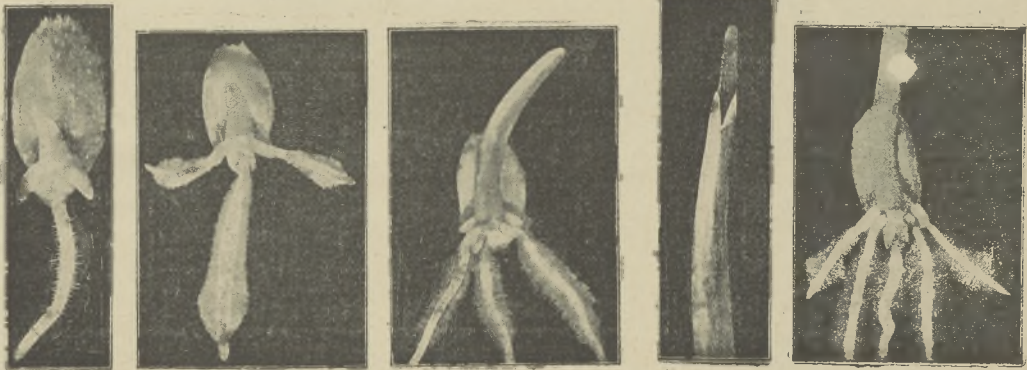
Írta: *Hadwiger Albert.*

II.

Hiszen a gyakorlati életben azt látjuk, hogy ma a mezőgazdasági haladást általában a jól felszerelt, intelligens, *szakértő vezetés alatt álló nagy és középirtok képviselik és nem a parasztgazdaságok.*

Ennek megfelelően az eredmények is t. i. az ország mezőgazdasági művelés alatti területén a holdankénti tiszta jövedelem átlag kisebb vagy nagyobb voltának s így a föld értékességének kérdése is ezek javára kell, hogy eldőljön.

Igy is! Van, a nélkül, hogy statisztikai adatok számbeli felvilágosításához fordulnánk, az általános jelek lépten-nyomon szembeütőleg ezt mutatják.

A 6-ik napon. A 7-ik napon. A 12-ik napon. A 15-ik napon. 141—145-ik ábra. A kikelő buzaszem fejlődése 20-ik napjáig.

Különírányzatok mindennemű gazdasági cégekért!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJÁRÓK** (utimozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ötlet fogó ekével.)

Referenciák az ország minden vidékéről!

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő- készletek

Nézük csak az uradalmak és paraszti birtokok természetlagaiban különbségeket bármiféle természetben. Nézük meg csak az ezeket előállító mezőgazdasági tényezőket elejétől végig, elkezdve a trágyakezelés, a szántás, a műveléseknél s végig menve a vetésgyökök, mint a melyek a termőerővel helyes gazdálkodás és oszkerü talajkihasználás alapját képezik! Nézük meg az állattenyésztést, a melyben előhaladásunkat, kitűnésünket a parasztgazdaságoknak köszönhetjük-e?

Bármint nézünk, mindenből arra a meggyőződésre jutunk, hogy a mezőgazdasági kultúra nálunk a nagy és középbirtokokon található. Ezekben indult meg, ezekben fejlesztetik és ezek példája által, a mint eddig terjedett, terjedhet ezután is leginkább.

Ez természetes is. Hiszen az erősebb, a nagyobb, többet bír, gyorsabban haladhat és csak arra való vonatkozásban kell feltüntetnünk ezt a tényt, hogyha nagyobb birtoktestek parcelláztatnak, — vajjon gazdasági kultúránk egy-egy lépés elötte megy-e vagy stagnálni fog a régi helyébe lépő, habár az intenzívítás jegyében született, új kezeltéssel addig, a meddig? — és minden nagyobb birtok parcellázása nem-e egy-egy térszűrés gazdasági haladás területeitől?

Igaz, hogy a jól berendezett és virágzó gazdasági birtokok nem igen fognak parcellázás alá kerülni, az azonban áll, hogy milyen arányban fog a földműves nép földhességét kielégítő keresethez jutni, melyet a nagytöke,

mint kinálkozó üzletet felhasznál és ahhoz gravitál, épen olyan arányban fog igen sok nagy és középbirtok megnehezített üzemi termelési vállalkozása töké hiányában a meddő földmellem vagy egészen felhagyni és a közbirtok forgalmi árak kedvező alakulásában a parcellázásnak kapitulálni, vagy pedig — és itt már a jelenleg virágzó gazdaságok is kénytelenek lesznek szerepelni — a kálterjességre visszavonulni.

Tehát mezőgazdasági haladásunknak folytonossága épen azokon a pontokon lesz megszakítva és megbénítva, a honnan kisugárzania kell — és képes. Világos e szerint, hogy a józan és által kijelölt legelső feladat az volna, hogy ezeket a területeken, hol a mezőgazdasági kultúra gyökeret vert, megindult vagy alapfeltételei leginkább megvannak, istapótlások és megóvások a fejlődését nehezítő vagy megszakító befolyásoktól és csak másodsorban elégténessé ki belőlük ott, a hol kell — ama valóban nagy szociális érdek, hogy az ország földművelő népessége azon részének, melynek elegendő vagy egyáltalában földje nincs, — azt megszerezni alkalom adassék, de csak oly módon, hogy azután azon valóban ezáltal is érjen, előremenetele lehessen és boldogulni képes legyen.

Ezt pedig csakis úgy lehet elérni, ha a mezőgazdaság két fő termelési tényezője: a töké és a munka helyes arányban összehangzásra irányítanak és pedig az által, hogy a töké, mely a mezőgazdasági vállalkozásnak a földszerezésben segélyre jön, találja meg azon módokat is párhuzamosan, a melyekben a mezőgazdasági termelésnek is társa lehessen.

Ez mindenesetre nehezebb, mert a termelés sok körülménytől feltételes, tehát kevésbé biztos üzleti talaj.

Vannak azonban a mezőgazdasági termelésnek olyan ágai, melyek mégis eléggé biztos alapul szolgálhatnak arra, hogy a töké velük társulhasson és ezek azok közt keresendő, melyek a mezőgazdasági üzletnek épen produktív és ezenkívül nemcsak mint önmagukban ilyenek, hanem közvetett hatásaiukban az egész üzemet előmozdító és megerősítő alkatrészeit képezik.

Igy p. o. ez idő szerint legelső helyen áll a multjában is elég állandóságot felmutató és szintoly jövővel bíró állattenyésztés és állattartás, szóval: a gazdaságok állatállományfeleresése, mely az intenzívítás felé törekvő mezőgazdaságnak leghatásosabb emeltyűje. Az ennek feltételeként nagyobb mérvben kiterjeszkedő takarmánytermelés oly terményeket produkál, a melyek által felhasználható talajterő javarészből a gazdaságban marad, tehát míg egyéb termények sikerét is biztosítja, a földet is értékesebbé teszi. A mely gazdaság bőséges állatállománnyal bír, az a más gazdasági ágazatok üzemennehezégein könnyebben átküzdí magát, míg ennek hiányában a legértelmesebb szakértő-vezetés mellett is csak tengődni fog.

Parasztagdák közt is — bármely primitív, egyszerű és more patrio gazdálkodásban, azok boldogulnak s állják meg helyüket, kiknek megfelelő marhaállományuk van.

Tehát legközelebből ez az ág az, a melynek termeléséből a hozzájáruló töké is kivehető megfelelő bizottsággal a maga üzleti részét, míg másfelől ott vannak p. o. az ipari feldolgozásra való nyertermények termelési ágazatai is, mint olyanok, melyek többnyire

értékesítésükben már előre is biztosíthatók (és épen a töké által létesíthető feldolgozásban) — tehát fix alapokon járulhat a töké termelésükhöz.

Ha csak futólag is szétnézünk a merkantil termelés terén, ezer alakban látjuk az együtt dolgozó tökéket, nemkülönbön az ipari vállalkozásokban is, — sőt oly vállalkozásokban is igyekszik a töké magát gyarapítani, melyeknek munkája szorosabban véve nem is közszükségleti termelés és csak emberi szenvedélyes — sok esetben a realis elbírásban kedvezőtlenül elítélhetőkre — alapított üzletet képeznek.

Csak a mezőgazdasággal szemben látunk tartózkodást, bizalmatlanságot. Csak ott nyerheti meg kevésbé a munka társulást a tökéket, holott épen ez által fogná a töké azt a védőpajzost, melynek biztosítékai mellett a földszerezésben a mezőgazdasággal csak egyoldalúan társult — megszállóítani, t. i. a föld birtok valódi realis értékét!

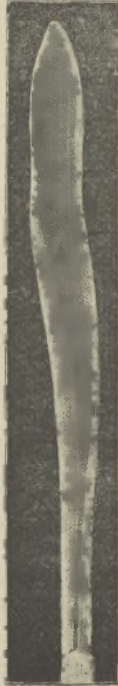
Mert az értelmes munkával összhangzásban társuló töké a földből Kánaánt csinálhat. Kimeríthetetlen tárháza az a termelés anyagának, csak tudni kell a kihasználás módjait s birni kell az ahhoz megkívántató tényezők összességével.

A nagyobb- és középbirtokok s különösen ez utóbbiak gazdálkodása eredményességének legnagyobb nyúga a tökéhiány, mely miatt termésük nem érvényesülhet arra való képességük arányában dacára annak, hogy gazdálkodásuk vezetésére a szükséges szakértelem és haladásra fogékony intelligencia megvolna.

Már most: ha a kisemberek gazdálkodásában az azok egyéni munkaképessége által biztosított munkaerő a töké annyira bizalmat keltőnek találja, hogy arra földszerezési vállalkozásokban üzletet alapít, — miért nem lehetne legalább is hasonló értékű és bizalmat keltő az öntudatos, haladásra és eredményes munkára képesítő tudás és szakértelem, mely a nagyobb- és középbirtokok haladását és gaz-

A 16-ik napon.
146—147-ik ábra. A) búzacsomó fejlődése 20-ik napjáig.

20-ik napon.
148—149. ábra. A) búzacsomó fejlődése 20-ik napjáig.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK,
TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNRATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

dalkodási sikerét a legszebb eredményekre vebti, és e mellett példaadás és hatásában nemcsak a kisbirtok eredményesebb gazdálkodását eredményezné, hanem a nagyobb intenzitásban megadható magasabb munkabérekkel is támogatná a földmives népet.

Ha eddig mintogy természetes uton terelődött el a tőke a mezőgazdasági termeléstől úgy, hogy tisztán csak a jelzalog iletekre reflektált és a közzgazdaságban más biztosabb, gyorsabb lebonyolítás és emberi hatalmon kívül nem álló tényezőktől mentesebb termelési ágak felé fordult — ez által azokhoz vonván a mezőgazdasági termelés munkarejének jelentékeny részét és súlyosbította a válságot, melyben ma már a mezőgazdasági termelés tenődik, — még érthető volt és magyarázatát találhatta abban, hogy a mezőgazdasági termelési vállalkozáshoz szükséges olyan arányú szakértelmet és képességeket, melyek kellő garanciát adhattak volna egy, mint a köznépnel, az intelligensebb hirdokos osztálynál is talán még nem találhatta volna meg. Ennek folyamányának és a vállalkozási kedv, az ahhoz való öntudatos bátorság is talán hiányozhatott a gazdánál, a mezőgazdaságra ma már elviselhetetlenül nehezödő kedvezőtlen viszonyok sem voltak oly akut jellegűek, kivándorlás sem volt. De ma már, a mikor az intelligens gazda osztályban az egyéni garanzálási feltételek kevésbé hiányzanak, sőt szaporodnak, s a válságos helyzetben teljes erélyökbeli kibontakozásra sarkaltatnak s a gazdák kirekesztik a kivezető utat, nemcsak hogy nincs indokolva a tőkének a mezőgazdasági termelési társulás nem épen lehetetlen utjaira is térni, — de ez egyenesen saját érdekében is kötelességként tűnik fel, mert a mezőgazdasággal kapcsolatos már eddig is létező érdekeit is kell megóvni.

Ha az a tőke, mely ma a földbirtokkal jelzalogkép kapcsolatos a gazdalkodás fejlesztésére, produktív beruházásokra használtatott volna fel, nem volna semmi baj — és nem nehezédnek teherként a mezőgazdaságra. A fejlettség milyen fokán állhatna ma mezőgazdaságunk és milyen hatalmas alapja lehetne a közzgazdaság más termelési ágainak! De a mily mértékben kerekétője a mezőgazdaság haladásának s előidézje válságos állapotának, világos, hogy ilyen *egyoldaluan*, tehát az eddigi irányban felhalmozódása a tőkének vezetése válhat utóljára a tőkére magára is.

Pénzintézetünk s különösen a vidékiek újabbán bizonyos előzeretettel vannak az u. n. paraszt-kölesönökre iránt. Ez nagyon természetes. A parasztgazda bármily nyomorúsággal küzdve, nem hagyja meginogni lábait alatt a talajt. Ugyszólván a lét vagy nem lét kérdése felett tőprengő aggodalmassággal ragaszkodik földjéhez, félve, hogy

korlátolt szerzési képességeivel azonkívül igazán nincs számára a világon hely. Dolgozik olyan irányban és úgy, a hogy tud, tür, nyomorog, cserél-bérel, de a földjét elmerülni nem hagyja a végsőig s még, a mi leginkább hozzá köti: a szülőföldhöz ragaszkodását is legyőzve, — ha alkalom kínálkozik földje megmentése érdekében jó keresetre szert tenni, — kivándorol egy időre. Megtagadja önmagát s még a különben tunyának s dologkerülőnek jellegzett vidékek népet is elfogja a kivándorlási láz s neki mennék az idegenben reájuk várakozó nehéz munkának, bizonytalan sorsnak, melynek esélyei között az élet és egészség veszélyeztetése, kockázata is előtérben áll.

Ezekben a körülményekben rejlik az u. n. parasztkölesönök előnyössége, melyet az üzlet természetesen fel is használ, mert elég állandó is az ez előnyösség a tőke érdekeire való vonatkozásban, hisz abban a pillanatban, a mikor ennek a folyamatnak talán csodót kellene mondania — *újból elbőröl kezdődik*, megismétlődik, tehát egy circulus vitiosus — ha egyelőre nem is épen a tőkére nézve, de arra is előbb-utóbb azzá válhat, mert az sem lehetetlen, hogy explodál, hiszen láthatjuk, hogy a szocialista igazgatások eléggé gyúlékony légkörében mozog.

Ha célzt is ér a kisembere p. o. kivándorlási keresetével és válságos állapotát rendezi vagy birtokot szerez, meddig marad ura helyzetének? Hisz jóformán épen azok közé az alkörülmények közé tér meg, a melyekből egyidőre távozott és ráadásul nem is hoz magával haza nagyobb tapasztalat, jobb életmódot, tudást és szakmát, hiszen ott a legtöbb esetben nem gazdaságban foglalkozott. Ellenben megfogyatkozott munkabírással és megnövekedett életigényekkel, tehát: *egyéni értekeknek lét kívűl tényezőjébeni veszteséggel* tér haza.

A mezőgazdaság terére tehát ilyen hitel alakjában bevonuló tőke világos, hogy sem a földmives népnek a parasztgazdaságokbani fellendülését s ez által sorsának tartós és állandó javulását nem eredményezi, sem a termelési tényezők összhangjára a mezőgazdaságban nem vezet, sőt ellenkezőleg a munkahiányt, az érdekek egyenletlenségét s a szocialis beketültséget továbbra is állandósítja.

Jó volna, ha épen ezen állapotoknál fogva is annyira szükséges és időszerűen a nép gazdasági ismereteinek fejlesztésére, szellemi és gazdasági törekvéseinek előmozdítására anyagi téren is megindult akciók, mint p. o. a szövetkezés is, a dolog kiegyenlítését megadhatnák és a népbem mindazon tulajdonságokat, melyek a fokozottabb termelés és ésszerű gazdálkodással, a józan élet és takaréksággal párosultán a kisgazda boldogulásának feltételei — párhuzamosan fejlesztethetnek. Ezeknek áldásos munkája azonban a mainál késztésre nagyobb *erőnyúlásban sem lehet már eléggé gyors*, mert talán egy egész emberöltőnyi idő, egy egészen új nemzedék keletkezése kell ahhoz, hogy ezeket átértse s ezek szemellett áthatva dolgozzon.

Addig is az egyensúlyt csakis a tőkének a mezőgazdasági termelés munkájávali társulása javíthatja meg.

Főfeltelet: a biztonságot, az erre vonatkozó érintkezési pontokon a nagyobb és középirtokokon önmagukban és azok ma már megbízható vezetésében, míg a kisbirtokokon a gazdasági kultúra fejlődésének arányában erősödhető szövetkezeti alapon találhatja meg.

Sokan hódolnak ma annak a felfogásnak is, hogy a többi termelési ágak virágása — már t. i. azoké, melyeknek termelési munkájához a tőke nagyobb biztonsággal s mintegy természetesen utaltatik — a gazdasági termelésre is jótékony és fellendítő hatással leend és pedig annyira, hogy képes lesz válságából kiemelkedni. De tisztán közzgazdasági szempontból tekintve a dolgokat — nálunk, a hol mégis csak a földmivés az alapja még mindennek, a hol ez időszerűt még az ország népességének tölnyomó részét a földmivélők, a gazdák, a földmivésből elősre utaltak képezik, melyeknek fejlődése folytonosságban meg nem akasztva, sőt gyámoltva oly szép reményekre jogosíthat, — ha mégis ezen fel-

fogás elég meglepően azt a kérdést teszi fel, hogy vajjon a mezőgazdaság fejlesztése épen olyan elsőrangú feladat-e? arra a válasz az érvek seregével sok minden lehet, de még az az egyszerű magyar közmondás is döntőleg megfelelhet, hogy: *jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzoka.*

Mert ez a ma nagyon is megdondandó követelményekkel súrt — és a tényleges állapotok, hogy irányadó legyen.

Ha a földet mivélők, az azt birtoklók, a ma abból élők milliói — kicsinyek és nagyok egyaránt — például az ipar felvirágzásának megváltó *stuzoka*-jára várnak, ez a várakozás, ez a stagnálás tönkretetheti a gazdánknak mai nemzedékét, sőt talán a jövőt is!

Es most váratlanul is előtérbe töl egy pillanatra a hazafis szempont is ama sokat kopotott hazafis (?) mezébe öltözötten, hogy *»a kié a föld, azé az ország.*

»A hogyjuz ezt az ideális jellegűnek látszó, de annál realisabb igazságot, — ugyis sok lekiismeretet fog mindenkor megháborogtani közzgazdasági kérdéseink tárgyalásánál — és nézzük, hogy valóban kié ma a föld? pedig abból a szempontból, mely a tőkére van vonatkozással.

A felet könnyű: nemcsak a gazdáké, hanem részben — és pedig elég nagy részben — a pénzintézeteké is. Tehát ezeknek, mint a tőkét képviselőnek is, érdeke az, hogy a föld termelése, termelési képessége s így valódi realis értéke is emelkedjék — és így érdekeikben áll a mezőgazdaság fejlődése. A jelzalog-üzletet képviselő nagy- és kisbirtokosknál, a parcellázási üzletagnál nem lehet épen közönyös a *fizetlőképesség* s az ezen üzletek alapját képező föld értékének emelkedése, tehát ezen érdekközösség is indokolta tenné azt, hogy pénzintézetünk érdeklődjenek a módok iránt, melyek mellett a tőke közvetlenül is társulhatna a mezőgazdasági termelés munkájával.

Ha ezt, utalva a dolog természetéből folyó nehézségekre, általánosan, az egész országra kiterjedő nagyobb szabású hitelműveletekkel egyelőre nem is lehetne megkezdni, minden vidéki pénzintézetnek a maga területén bizonyára akadnak oly alkalmak, melyekben a helyi viszonyok és azok ismerete alapján az ottani mezőgazdasági termelés egy vagy más alkalmasságban ágazatában érvényesítheti hozzájárulását.

Állam, a mit lehet és a mit tehet, megteszi a mezőgazdaság érdekében, de minden közérdeklő dologban appellálni kell a társadalomra és azt felhívni kötelességeire. A társadalomban pedig ki hivat fel s a kötelesség ebben a kérdésben az első lépése, mint a pénzintézeteket!

A tőkének van nemes hivatása is, a mely iránt való érzékűnek pénzintézetünk humanisztikus, közmivélődi és hazafis czélokra való áldozatokkal elismerése méltó jeleit is adják — tehát a rideg üzleti realitás korlátai közül tehetőség szerint magasabb szempontokra is emelkednek.

Sokkal kisebb mérvű altruizmussal — mert hiszen érdekközösség is szerepel — fordulhatnaknak a mezőgazdasági termelés terére, a hol talán csak a kezdet nehézségei kívánának némi áldozatokat, de aztán az ezen műveletek által igényelt szakszerű berendezéssel megfelelő anyagi eredményeket is érhetnek el.

A ki csak egy porszemmel is hozzájárulhat a közzgazdasági egyensúly helyreállításához, mely épen hazánk alaptermelésétől, a mezőgazdaságtól távozott el, az hazafias kötelességet, *honmestis* gyakorol. Miért ne karolhatnák tehát fel s miért ne érdeklődhetnek a mezőgazdasági termelés munkájának minden lehetséges változataiban üzletkötke

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukciókra,

melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartanak meg. Az aukciókra felkúldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaujár” címzeit gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezevményben, valamint ingyen raktározásban részestülnek. Bejelentéseket elfogad és mindeneműt felvilágosítással szoligal:

Gyapjuárverési vállalat
Heller M. s Társa
Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

A Bór- és Lithion-tartalmú, természetes és vosmentes Salvator-forrás

kütnő sikerrel használták vesekövek, a húgúhólyag bántalmánál és köszvényénél, a csukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurufújánál.

Kapható ékevényvizetkezesekben vagy a Salva-Lipózet Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolftrakt 8.

való felvétele iránt pénzintézetünk, a mikor ezt rentálisan tehetnék és mindenestre ebben, mint az fontos közgazdasági ténykedésükben, az arra hatással rendelkező tényezők támogatására is méltán számíthatnának.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az intelligens magyar gazda — meg az új angol-magyar szótár. A „Pesti Hirlep” minapban „Irodalom” című rovatában örömdemtes hírrel lepte meg az angol nyelv iránt érdeklődő magyar hazafiakat. Az újságoltatott ugyanis, hogy dr. Yolland Arthur angol-magyar szótárt írt meg, mely a szótár irodalom terén alapvető munkát képez, s oly remek, gondos dolgozat, hogy az egy csapásra fogja kiszorítani az angol nyelvű kincses búvárkók íróasztaláról a német-angol meg a francia-angol szótárakat. Az angol tudományos művek kultiválója írja a magyar „Standard” — a német kultúrától az angol kultúra terét át, a mi tekintve a feltárandó kincshalmaz gazdagságát, minden latinert örömmel tölthet el. Hát sutba kerülnek az emésztetlen Muret-Sanders »encyclopedische Wörterbuch-ja, a székszávu Cassel's english-french dictionary-ja, a lapidarius Chambrés english dictionary-k: — itt az új angol-magyar szótár, az angol tudás kimeríthetlen forrása. Csak tessék meríteni belőle. Hip, hip, hurrah!! Hát a gazdasági s kertészeti szakirodalommal foglalkozó oly magyar gazda, ki az angolok tudományából akar e szótár igénybevételevel profitozni, ugyancsak keservesen csalatkozik, — no meg sirulva-riwa kívánva vissza meg gondolatlanul kibóvítt 10 koronáját. A könyvet meghozattam s míg felőrai tanulmányozása után arra a keserves tapasztalatra jutottam, hogy a mezőgazdasági s azzal rokon foglalkozások szavai vagy fogalmi abban győresen vagy egyáltalában nem találhatók fel magyarra:atukak. Igazán megdöbbenett ez annál is inkább, mert hisz ez a szótár azon magyarországi intelligenciája számára íratott, mely a »par excellences földművelő állam lakója. Lássuk csak micsoda szavak is hiányoznak a híres szótárból. *American blight* = vértetű (Schizoneura Lanigera II.), *Alfalfa* = luczerna, *Adobe land* = vályogtalaj, *Bearing* = termés, *Coldframe* = hidegtáji, *Cockscorb* = kakastaraj (Cecilia cristata), *Clematis* = szulák, izzalag, *Daisy-flower* = Chrysantemum, *Honeysuckle* = Loncez (és nem szulák, a hogy tévesen jelezve van), *Locust* = Ákaczia (Robinia pseudo acacia), *Loyer* = Bujtás, *Mulching* = fejtrágyázás, *Marigold* = Bársonyvirág, s nem premyér. Mert jó Csapó óta a *Tagetesnek* eldisputálhalm magyar neve »Bársonyvirág» marad. *Quarter* = magyarosan 290 lert jelent. S a magyar olvasó kevés kőszöntet mond azon magyarazatért, hogy 8 bushel; mert így a bushel definióijára leend utalva *Stock raising* = Állattenyésztés. *Sweepie* = szagos bükköny (Xathyrus silvestris), *Sweet-William* = szegfű (Dianthus barbatus), *Trunk* = láda, kiszitni, *Whiethorn* = galagonya (Crataegus oxicaantha). Ime a műnek felőrai tanulmányozása után csak ezen hiányra bukkantam. Hiszen, ha egy erős defufán neki feküdnék, vagy 500 hiányzó, a gazdasági szakirodalommal foglalkozó előtt nélkülözhetlen — szóra akadnák. Az előadottakból a következő siralmas conclusio vonható le: Szép hazánkban

igen nagy ostobaság 10 koronát oly könyvről megírkozni, melyről a recensió a »Pesti Hirlep» (magyar »Standard») nyelvészé írta. A Yolland-féle angol-magyar szótárban a gazdasági szavak — nem is szölvá a terminus technicusokról — abszolte negligálva vannak. Magyar, igen tekintélyes napilap könyvről recensiót mensztvén, minden valószínűség szerint azt adta le a nyomdába, melyet a könyvkiadója jónak látott a könyvről együtt a szerkesztésébe küldeni. Ha jó *Sporzon* apának kerül a szótár a kezébe, holtbiztos, hogy indignatioval fogja a földhöz vagdosni. Ha jól tudom, hazánkban ő az egyedüli szakember, ki a mű hézagaira ráképes mutatni. A mi pedig az angol mezőgazdasági irodalom hazai átláptáloit illeti, azoknak az tanácsom, maradjanak csak meg a Muret-Sanders-Cassel's-Chambés mellett, az ő számukra a most megjelent Yolland-ban semmiféle virág vagy esemege nem termott — sajna! — A mű szerzőjétől ennek daczára nem akarom az érdemeket megvonni. A mindennapi életre szükséges fogalmak jól vannak ágyúrva, lehet, hogy az ipar, kereskedelem, művészet, hadsereg, tengerészet, bányászat stb., emberit megtalálják a műben a nekik valót, azt én nem vagyok kompetens megítélni, de hogy a mezőgazdaság s a vele rokon foglalkozások emberét, kielégítse — arra nézve egy sürgős második kiadásra lesz szükség, mely az előkének hiányait felteszte. Talán tételne az ügyben valamit földművelésügyi miniszteriumunk, mert annak substantiális támogatása nélkül megteelik a fekete tenger a Duna vizével, míg privát vállalkozás ad a magyar gazda kezébe angol-magyar szótárt. Pedig arra szükség van — égető szükség van — mert nekem dr. Günther mesélté, ki hosszú ideig volt a Cunard hajók hajórossa, hogy egy csirkénél gyámoltalanabb az a magyarka, ki angol nyelv ismerete nélkül lép az Egyesült Államok területére. Igaz!

Bár (Baranya m.), 1907. október 23.

Igali Svetozár.

A hazai beszerzési források. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum szerkesztésében és kiadásában a mai napot jelent meg a hazai iparkészítvények cikkműtatója és a hazai iparvállalatok címűtára. A munka 16 ivre terjed, könnyen áttekinthető, gyakorlati felhasználásra igen alkalmas a besztása, s számlól az üzletben, magános hatóságok tájékoztatása szempontjából támadhat mindenemű igényekkel. A munka csejzáról, megjelenésének előzményeiről Kovács Gyula dr. igazgató egyebek között a következő érdekes részleteket közli:

»Ez a címűtár államköltéségen, díjtalan szétosztásra készült. A vezetésem alatt álló intézet tisztviselőivel szerkesztettük meg, az érdekelte iparosok önvalloalmas nyugvó adatakból. A legszükségesebb kiegészítést a kir. iparfelügyelő, kereskedelmi-és iparkamarák és szakegyesületek szolgáltatták. A címűtár hármas célt kíván szolgálni: támasztékot adni a társadalom iparpártolási törekvésének, elősegíteni az iparfejlesztést és irányt adni nemileg az ipari fejlődéshez. A címűtár felvette mindama vállalatokat, melyek a vezetésem alatt álló intézetnek, a sajtóban többször megismételt fellívására, ez évi június hónap 30-ig beszoigtaltatták adataikat, s a melyek termelése a szigoruan helyi jelentőségben felül áll. A később érkezett és meg ezután

beszoigtaltandó adatok az állandó katasztorbe bele kerülnek ugyan, de csak a következő új kiadásnál lesznek felhasználhatók.» Az intézet kiadása 25.000 példányban, az összes hatóságok, intézetek és a néptanítók között való díjmentes szétosztásról szól. A Tulipán-Szövettség-Magyar Egyesület külön, ugyancsak 25.000 példányban álló kiadása az egyesület céljait szolgálja. Magánosok példányokat az egyesületnél (Budapest, VIII., József-körút 6. sz.) kaphatnak, a szétküldés és kezelés ezimen kért 1 korona áron.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Birkák legeltetése szűzherén.*

Nem tartván birkákat és szarvasmarhákat a legelőről immár beszozulva, egy juhos gazda elég tisztességes bért ajánl föl, ha jüanangmég legeltetheti gyepelgeelőimet, heremet és tarlómat. Tartok azonban attól, hogy a birka szűzherémet tönkre teszi. Kérek tapasztalt gazdákat nyilatkozni, hogy a birka nem pusztítja-e el a szűzherét, részint kitaposással részint legeltetéssel.

Sz. V.

Kérdés. *Mit ér pénzben egy szekér juhtrágya.* Szükséges egy szántóterületnek annál mérlege, hogy mennyit ér egy szekér juhtrágya pénzértékben, fölléve, hogy 5—6 m. m. van egy szekeren?

Sz. V.

Kérdés. *Cserfa oszlopok tölgyfa helyett.* Egy épület javításnál oszlopokra van szükségem. Ilyesmilyez eddig tölgyfát használtam, de ennek most oly nagy ára van, hogy lehetetlen megfizetni, cserfával azonban rendelkezem. Lehet-e-e cserfa oszlopokat használni istállóban, kőalpozásra olyképen, hogy a cserfa a földre ne jüne. Elég erős-e a cserfa arra, hogy mint a tölgyfát megterhelni lehessen?

Br. I.

Kérdés. *Lóetűk kiirtása kertből.* Konyhakertemben csak egy hemzsegnek a lóetűk, ugyannira, hogy melegágyakban a palántákat és szabadban is a fiatal ültetvényeket lerágják és elpusztítják. A »Gazdasági Lapok» ajánlotta már a szénkénezést, a mit evlben én is helyesen tartok, de elegendte megírni a részleteket, nevezlesen az irtás módját. Erre nézve kérek szives utbaigazítást.

Felelet. *Tinók akolszerű tartása című kérdésre.*

Kérző az attól fél, hogyha a tinókat aklokban tartja, mint a juhokat, a télen az is, akkor körmeik meglágnak és örökös baj lesz a tinók sántaságával. Az aggodalom nem egészen üres. Nyáron az alkotott tinók rendszerint legelőre járnak és körmeik kiszáradnak. A telettelésnél azonban éjjel-nappal csoszognak, lábáik a nedves trágyában és az ellágyulás lehetősége meg van. De lát nem szabad csoszogni a láboknak. Bőven kell almozni, hogy mindig száraz legyen az alom alattuk, akkor a körömlágyulás elő nem fog fordulni. Hogy a tinókat aklozza kérző, az rendkívül észszerű. Kéves ember, sok és kitűnő trágya lesz a jutalmá.

C.

Felelet. *Vöröshere után árpa című kérdésre.* Vörös here után minden jó. Akár buza, akár árpa, akár répa, akár más. A dolog megfizetése egyszerű. A vöröshere részint gyökereivel, részint levélhulladékaival igen sok, gyorsan assimilálható nitrogént hagy hátra a földben, a melyet az utána következő növény nagy

Természettől arankamentes lóhere- és luczernamagért 100 kilónként 10 koronával magasabb árt fizetek a legmagasabb napi árnál.

Az átvétel és fizetés a termelő állomásán történik.

Természettől arankamentes a heremag, ha az illető területen aranka nem mutatkozott, vagy csak csekély mértékben és azonnal irtották. A t. gazdák, kik eladó lóheremaggal vagy luczernával rendelkeznek, szíveskedjenek mintát küldeni és a mennyiségét közölni.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése BUDAPEST.

hasznára fordíthat. En rendesen szoktam, ha úgy fordul a dolog, hogy buza után árpt vetsek. Az árpa remek a vöröshere után. Kérdő attól fél, hogy megdől az árpa. Ha oly buza a földje, akkor ne sajnálja jól meg superfoszfátot a tavaszi elvetése előtt a vöröshere törést és akkor, ha megis dől az árpa, de azért megcélta a magtár. A vöröshere annyira kitünő elveteménye minden kalászosnak, hogy jobbat kívánni sem lehet: de tulbuja földben a tápszerke egyensúlyának helyreállítására végezt erősen kell foszfátot. De nem csak a kalászosok, a kapások is szívesen succedálnak utána. Így például Csehországban a norfolki forgót, a mely ekként néz ki: 1. káposzta, 2. tavaszi, 3. here v. takarmány, 4. őszi, ekként módosították: 1. tavaszi, 2. here, 3. répa, 4. buza.

Tehát a répát e főnévnyit a here után teszik és inkább utköznék bele egy másik vetés forgó regulába, hogy tudniillik búzát árpa után, tehát kalászos után vessenek.

Az azonban nem mindegy, hogy milyen a here tarló. Minél gazdagabb volt a here, annál több a gyökermaradvány és levél hulladék, több több jut a nitrogénből az utódnak. Ha ritka, hitvány herénk volt, ne várjunk attól csodákat. Wo mix is, hat der Kaiser sein Recht verloren.

Party.

Felet. A kukoricaaszósztás újpértéke című kérdésre.

Ha Németországban is lehetne az éghajlati viszonyok miatt kukorizát természetesen, akkor a német tudományosság már rég megfektet volna eféle kérdéseket és bizonytan tudók azt, hogy a kukoricaaszósztást miként illendűk be a takarmányozásba. A német kultúra előtt azonban a kukorica ismeretlen valami és addig, a míg csak a magyar ember asztalán látták a főtt kukoricát, dísznövénynek csúfolták s csak midőn azt látták, hogy a meteoroként előre törő amerikai nemzetnek ez szinte csemegéje, akkor állottak meg és szállottak le az arisztokratikus kritika magas parapjáról.

Magyarország tudományos körei még nem emelkedtek odáig, hogy az ország sajátosságaival foglalkozzanak. Egyszerű másolás a német után. A németek cukorrépa és burgonya kísérletekkel foglalkoznak, tehát azzal foglalkoznak a mieink is. Eddig csak az egyetlen Koszutány Tamás dr. az, ki a magyar buzával foglalkozott. A kukorica, mely egyenrangú nálunk a buzával, még parlag terület. Hej, pedig de sokat érne tudni pl., hogy a kemény szemű kukoricaaszószem mennyivel táplálóból a légszennyel. Milyen a tépelt tengeriszár-erjesztés után a tápanyagok tekintetében, mely rangra számíthat. No és az sem lenne közönyös, ha megtudnók azt, hogy mit ér a kukoricaaszósztás?

Ma csak annyit tudunk, hogy az ökor éjszakára, ha élje teszik, megszűnik. Ezzel be kell érni a kiváncsi magyar gazdának. Majd ha a magyar tudományosság kivevesszi önállóságát és saját lábán fog tudni járni, akkor tessék ily kérdéseket föltenni. Most még idő előtti.

9.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. Az időjárás annyiban változott, hogy a négy hé óta tartó szárazsággal minden ámenet nélkül a kellemes október hő elmulásával hirtelen hidegké vált, de csak száraz maradt. A hideg, illetőleg éjjeli fagy kezdődött november 4-én 5 — Celsiusra, naponként, azaz éjjelként fokozódván, ma éjjel már 9 — Celsiusra emelkedett. Hogy mi lesz a jövő évi őszi vetés terméseredményével, az ugyan most még nem tudható, azonban már most előreláthatólag még csak középtermés sem várható. Hiába vártuk eddig az esőt, hogy a falajt legalább megmunkálhatóság megazassza, az be nem következett. Vetni kellett tehát a rendkívül száraz, hantós földre, végezve a lehető legrosszabb munkát. Nem használt sem fogas borona, fogas vagy gyűrűs henger, a száraz rög porhanyóvá nem vált, csak kisebb darabra tört, vagy csak épen belelap a talajba. Az ilyen munkálathoz földben van az őszi buza

jó része elvetve, a mi hogy elvetve van. De igen sok föld még ma is vetetlen, mert vagy egyáltalán lehetetlen a szántás, vagy annyira rögös, vagy hantókból áll, hogy az ilyen egyáltalán vetés alá megmunkálni nem lehet. A jószág képtelen az ilyen nagyon hantós földben járni. Összetörök azon fogasborona, fogashenger, gyűrűshenger, vetőgépek, szóval minden művelési eszköz, azért többen a tengeri földre csak rá vetnek és annak felszínén lévő tenyérnyi porba boronáltatják be az elvetett búzát. Már előle képzeltük, mi várható az ily módon munkáltatás után a jövő termésből és milyen lehet majd az ilyen tengeri földben búzáknak, melyben a tengeri szartóvek a földben maradtak aratása? Féldelekben kell levágni az ilyenben a szalmát és abból is fele kalász a szartóvek között marad, mert nem lehet kigerebléznai, vagy csak rosszul apró kézi gerelyével, a mihez az alföldi arató szokva nincsen. Lesz tehát uszupán már azért is a gazdának előreláthatólag jóvő évi aratáskor az aratóval baja, ha hogy jóvő évre aratás a mostani időjárás után lehet. Már közel 50 éve gazdálkodom. Hasonló időjárás 1862. évben volt. Amár akkor nem volt még sem a mostaninhoz hasonló rögös, rozsz munkálathoz a föld szárazságánál fogva a föld, de csak november végén volt anyi eső, melyek az akkor hantósabb földet 4—5 napig elboronálni lehetett és azután ugyszólván szárazon fagyott el a föld. Tavasz alá kedvező volt ugyan a talajmunkálathoz, mivel már egész február hóban lehetett szántani, mely szántásokat az éjjeli fagyok teljesen megporhanyították, mely bekövetkezett a nagy Alföldön az őszi és téli csapadék hiányában az 1863-iki inséges év, mikor jó talajmunkálathoz mellett, igen sok helyen a termés a vetőmagot sem adta vissza. Hasonló időjárást hallottam nálam jóval idősebb emberektől 1863. évből rossz ternő évben az 1835-ik évről elbeszéli, mikor is hasonló hideg időjárással szárazon fagyott el a bevetett föld. 1836. évben oly nagy volt az inség, hogy akkor még vermekben tartott dohos egy köbél búzért két kat. hold föld akkori arát is fizettek. Szóval most már a mostani mostoha, száraz időjárás miatt már a jövő évi terméseredmény a legnagyobb veszélynek van kitéve. Répa felszedve, bevermelve van.

N.

A magyar gazdák németországi tanulmányúta. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az év nyarán tanulmányutat rendezett Németországba az ottani intenzív mezőgazdálkodás megismerése végett. A tanulmányúton 60 magyar gazda vett részt és legközelebb részletes beszámoló jelenik meg. E napokban Bálint Béla dr. az Osztrák Magyar Bank jogtanácsosa vezetése alatt küldöttség kereste fel Jeszensky Pált, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ügyvezető titkárát és a Németországban járt gazdák elismerésül értékes művész kiutelti emléktárgyat nyújtott át, egyben meleg szavakkal megköszönte a fáradozásait.

Nyitra megye a kerületi mezőgazdasági kamarák mellett. Nyitra megye törvényhatósági közgyűlése október 28-án Jász-Nagy-Kun-Szolnok s más vármegyék átiratai kapcsán tárgyalva a mezőgazdasági érdekképviselet kérdését, a nyitrai megyei gazdasági egyesület részletesen kidolgozott és megokolt álláspontját tette magáév. Ebből folyólag nemzetiségi, szociális és gazdasági okok alapján a kerületi mezőgazdasági kamarai rendszert tartja viszonyaink közt helyesnek. Az ellen a javaslat ellen, hogy a meglévő gazdasági egyesületek alakíttassanak át kötelező tagsági alapon hivatalos érdekképviseletté, Nyitra vármegye törvényhatósága a leghatározottabban állást foglal, mert ez a gazdaságtársadalmi megszűntetésével egyenlő.

A Nyugatmagyarországi Gazdasági Takarékpénztár r. t. a múlt héten tartotta Szombathelyen alakuló közgyűlést. Az új pénzintézet 200.000 korona alapkével alakult meg és a közgyűlés alkalmával annak első-köve Széchenyi Reszó gróf gyöngyöspáti nagybirtokos választották meg. Igazgatósági tagok lettek Laehne Hugó országgyűlési képviselő,

viselő, Wallner József esperes-plébános, Freyberger Sándor kereskedő és gyáros, Molnár János gyógyszerész, Szabó István dr. ügyvéd és Egan Imre gazdasági egyesületi titkár. A felügyelő-bizottság tagjai lettek Berényi Pál dr. kereskedelmi iskolai tanár Sopron, Győrög József magyar királyi adótoros, Mörzöz István tanító, pöttög Darvas Károly tanító.

Az OMGE és a műtrágya-karfiál. A magyarországi műtrágya-gyárosok között tíz év óta fennálló kartell folyó évi november hó 15-én lejár s a kartell a gyárosok egyetelműleg beszüntették, de ugyanakkor létesítettek egy műtrágyaértékesítő szövetkezetet, melybe a nyolc magyar műtrágya-gyáros közül hat és egy osztrák lépett be. A szövetkezet azért alakították, hogy kiküszöböljék a maguk közt eddig folyt egészségtelen versenyt; központi irodát fognak létesíteni, hova az összes megrendelések berkezknek az az iroda fogja kiadni a megrendeléseket az egyes gyároknak. Ily módon fogják az úgynöki jutalékokat restringálni és a regiet csökkenteni. Célul tűzte ki a szövetkezet a műtrágyakereskedelem káros kivonésainak a korlátozását, valamint a műtrágyaüzem kiserletek nagybörművű kiterjesztését, valamint a műtrágyaárak lehető csökkentését. A szövetkezet azzal a kérréssel járul az OMGE-hez, hogy a szövetkezet működésének ellenőrzése végett az igazgatóság és felügyelő-bizottság két tagját delegálja s vegyen ilyként részt a szövetkezet ügyének intézésében. A szövetkezet a forgalomba kerülő műtrágya mértémszája után két fillért hajlandó az egyesületnek növénytermesztési és műtrágyakerületi czélokra rendelkezésre bocsájtani. Az ajánlatot az OMGE el is fogadta.

A takarmányhiány enyhítése. A hosszantartó őszi szárazság egyik káros következményégyant az ország számos vidékén máris érezhető takarmányhiány mutatkozik. Ezen a bajon enyhítőnek a földművelésügyi miniszter az összes kinstári lomberdőkben a takarmányozó czélla szolgáló lomb-szedést, valamint az alom-szedést díjtalanul megengedte. Nemkülönben fölhatalmazta az illetékes hatóságok, hogy a törvényhatóság, községi stb. erdőiben hasonló engedelmelet adhasanak. Úgy halljuk, hogy a földművelési miniszter példáját számos magánbirtokos is követni fogja. Azonkívül még arról is intézkedett a miniszter, hogy országsszerte mihamarabb összeírassék és jegyzékbe foglalva annak idején közöztetéssék, hogy hol, kinél, mennyi és milyen eladó takarmány van készletben.

A párisi cukorértekezlet. A brüsszeli cukorégyezmény részesei, nevezetesen Magyarország, Ausztria, Németország és Franciaország képviselői előzetes tanácskozásra gyűltek össze Párisban, hogy Országsszaga dolgaiban kész megállapodással jelenjenek meg e hónap 7-én Brüsszelben a nemzetközi értekezleten. Országsszaga hozzájárulását a brüsszeli konvenczióhoz, ahhoz a feltételhez kötötte, hogy az Országsszaga bevitt idegen cukor minden pudjától (16 kilogramm), öt rubel vámot szedheszen. Az ily módon vételt orosz cukor azonban veszedelmes versenyháza volna az egyéb európai cukornak a világpiacozon, különösen pedig az angol piacozon. Németország azzal fenyegetőzött, hogy kilép a konvenczióból, ha nem sikerül Országsszagnak lehetővé tenni a csatlakozást a brüsszeli konvenczióhoz. Most befejezték a tanácskozást, a melynek eredménye egyhangú megállapodás, oly értelemben, hogy kontingentálják Országsszaga kivitelét, nehogy Országsszaga féltkelen versenye a világpiacozon tönkretgye a többi országok kivitelét és ez által cukoriparát. Számszerű megállapítást még nem kiserelttek meg.

A cukor árának leszállítása. A magyar cukorgyárosok a cukoreladást november havára megkezdették és tekintettel a nagyulról nyerscukorpiacra, az áratok mértémszánsként egy koronával leszállították.

A magyar szőlősgazdák és a kiegyezés. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgató-választmányja Zselénky Róbert gróf elnökölésével ülést tartott, melyen napirend előtt az elnök rámutatott a kiegyezésre a szőlősgazdákak érdeklő két igen kedvező

részletére. Ezek: az új bortörvény egy éven belül való megalkotására vonatkozó kikötés, a másik a tokaji bor védelmének rendelkezése. Csupán azt sajnálja, hogy a bortörvényt nem magyar részről sürgették meg. Rámutatni végül, hogy a bor árát érdemesebben emelkedik, a mit az olasz bor kiküszöbölésének tulajdonít. Ennek természetes következménye lesz az újabb, nagyobb mértékű telepítés. Ez ellen azonban nehogy tulprodukcziót idézzék elő, küzdeni kell. Dobokay Lajos országos borszási kormánybiztos nyújtott ezután érdekes fölvilágosításokat a kiegyezés megkötésének részleteiről, főleg arról, mi módon jött létre az osztrákoknak az új bortörvény alkotására vonatkozó kikötése, majd Druoker Jenő dr. igazgató számolt be a mult választmányi ülés óta történtekről, a gépmutatókról, gyűlésekről, a pécsi országos kongresszusról, végül a választmány egyhangulag elhatározta, hogy széleskörű taggyűjtő mozgalmat indít meg utással az egyesületek eddig elért sikereire.

Az idei bortermés. Az idén nagy remények fűződtek a borterméshez, a termelők sokat és jó bort vártak. A bor minősége ellen nincs kifogás, ánde a szárazság és a szeptemberi fagy a termés mennyiségére káros hatással volt. A bor árának alakulását a kitünő minőség és a kevesebb mennyiség kedvezően befolyásolta s az idén a vevők már juliusban kezdtek érdeklődni s a tőkén megvették a termés háromnegyed részét s olyan áron vásárolták bort, hogy a termelők maguk sem számítottak arra, hogy ilyen jó árt kapnak. Ausztriát, stájer, cseh vevők s magyarországi borsnyakereskedők vásárolták bort, s a paraszt mustot 15—19 százalék, az uralági mustot 25—26 százalék fokosnak találták. A paraszt must ára 28 és 36 korona között változott, az uralági mustot 32—44 és 48 koronán vásárolták. Tokajról meg nincsen végleges terméseredmény, miután a szüret csak mostanában ért véget. Borkereskedők az idei termést körülbelül három millió hektoliterre becsülik. A mi meg volt vásárolható, azt jóformán mind megvették, úgy, hogy most már alig van vásárolható bor.

Orszorosági termés. Az a remény, hogy ez évben jó gabonatermés lesz, kevéssé jogosult. Ámbár hivatalos adatok szerint az idei aratás

tíz százalékkal fogja felülmúlni a tavalyit, mindazonáltal mögötte fog maradni az utolsó öt év átlagának. Orszoroszágnak ez aratási eredménye ez évben a nyugateurópai, amerikai, indiai rossz aratásokkal és az ausztráliai rossz aratási kilátásokkal esik össze. A nemzetközi gabonapiacozon uralkodó drágaság átterjedt az orosz gabonára is, a melynek ára halatlán mértékben emelkedett. Erre való tekintettel a kormány a kereskedelmi miniszter elnökével tartandó konferenciára hívta össze a különböző közigazgatási ágak képviselőit, a melyen megállapították, hogy az orszoroszági gabona árának túlságos nagyságát úgy a spekuláció, mint a kivitel is okozta. Azt a javaslatot, hogy a Fekete-tenger kikötőiből a kivitel tiltassék meg, elvetették, minthogy ez, mint az 1891-ik évben, a külföldi piacok elvesztésére és az orosz gabona értéktelenedésére vezetethetne. A konferencia következő ülésén, a melyek a gabona árának további emelkedése ellen teendő intézkedésekkel foglalkoznak, a zemsztvők, a városok és ipari központok, valamint a nagyobb tőzsdébiróságok képviselői is részt vesznek.

Romániai termés. A romániai földművelésügyi miniszter most adta ki a Románia ez évi terméséről szóló hivatalos statisztikát. E szerint Románia buzatermése az idén a közepesnél is rosszabb volt és az előző évek terméséhez képest sokkal rosszabb. Szerencsére tavaly óriási buzatermés volt és ennek némileg kiegyenlítő hatása van, bár a tavalyi buzatermésben is nagy a veszteség, mert tudvalevű, hogy a parasztlázadás alkalmával a fölözadot parasztság a birtokok raktárait, a hol a buzafölözlet volt fólhalmozva, mind fölgyújtotta. Az idei buzatermés 14.894.000 hektoliter tesz ki. A tavalyi buzatermés 40 millió hektoliter volt. Tekintettel arra, hogy Romániának ez a legfőbb produktuma és jólétének alapja, el lehet gondolni, mily jelentősége van annak, hogy 1905-ben 36 és fél millió, 1903. és 1902-ben 26—27 millió, 1904-ben 18 millió hektoliter buza termelt és még a közvetlenül előző évekhez képest is az idén mily nagy a különbség a buzatermésben. A mi a kukoricatermést illeti, ez már valamivel kedvezőbb. Az adatok erre vonatkozólag még nem teljsek ugyan, de annyit már előre is lehet tudni, hogy az előző évekhez képest nos akkora különbség a termésben. A rozs meg fogja közelíteni a 900.000 hektoliter, tehát az utóbbi öt évhez viszonyítva, a rozs-termés nem az idén a legrosszabb. Az árpa-termés 7 millió, a zabtermés 6 és fél millió hektoliter tesz ki. Dobrudzásban ez évben 1.850.000 hektoliter árpa és 1.300.000 hektoliter zab termelt.

Szakértők a dohánybeváltásnál. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kérelmére a pénzügyminiszter a dohánybeváltásnál nyzszabás reformokat léptetett életbe. Így a többi közt megszüntette a politikai biztosi intézményt és helyébe jövőben nagyobb hatáskörrel fölhívzott gazdaszakértők lépnek, a kiket az illetékes gazdasági egyesületek előterjesztései alapján az O. M. G. E. nevez ki, mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének középpontja. A szakértők kinevezése most történt meg, a kinevezettek a következők: Az érsekújvári dohánybeváltó hivatalhoz szakértő: galánthai Farkas Ferenc, helyettese Lósy Károly; a csongrádihoz szakértő: Tary János, helyettese Oláh Gergely; az aradihoz szakértő: Jakabffy Miklós, helyettese Kemény Szilárd; a battonyához szakértő: Berényi József, helyettese Tőkei Jenő; a békéscsabaiboz szakértő: Pfeiffer István, helyettese Mázor Pál; a zombolyához szakértő: Vincze Pál, helyettese Sándor Kálmán; a nagybecskerekéhez szakértő: Jakabházy Béla, helyettese Tarnay Ferenc; a csókaihoz szakértő: Tábori Miksa, helyettese Ivics Péter; a szegedihez szakértő: Kátay Ferdinánd, helyettese Nagy János; a marosvásárhelyihez szakértő: Sántha Albert, helyettese Török Ferenc; a fogarasihoz szakértő: Hadvigy Albert, helyettese Kovács Béla; a debreczenihez szakértő: Tóby József, helyettese Király József; a miskolcihoz szakértő: Vértessy Tivadar, helyettese Isóry Barnabás; a kápolnaihoz

szakértő: Hollner Ervin, helyettese Pethő Gyula; a rakamazihoz szakértő: Horváth Ferenc, helyettese Miskolczy Menyhért; a nyiregyházaiboz szakértő: Szikszay Sándor, helyettese Bleuer Alajos; a kisvárdaihoz szakértő: Okolicsányi Menyhért, helyettese Jármay Elek; a vásárosnaményihoz szakértő: Szabó Elek, helyettese Horváth József; a nagysárányhoz szakértő: Szentmihályi Gusztáv, helyettese Morócz Miklós; a szolnokihoz szakértő: Chity Antal, helyettese Bóók Géza; a tiszaroffihoz szakértő: Waldeck Hubert gróf, helyettese Jancsó Géza; a jász-kisérhez szakértő: Rónay Ferenc, helyettese Kury Móricz; a jászberényihez szakértő: Antal Sándor, helyettese Eigen Pál.

Pisztrángtenyésztés. A máramarosi kincstári erdők patakjaiban a pisztrángtenyésztést óhajta meghonosítani a kincstár. Ez e hal ugyanis a legizotesebbek közé tartozik és a hideg vizet szereti. Az erdők e fontos mellékhasználatának foganatosítása és értékesítése végre a megvalósulás stádiumába fog lépni. A földművelésügyi miniszter elküldte volna a máramarosszigeti erdőgazgatóság kerületébe Landgraf János miniszteri osztálytanácsost, halászatifelügyelőt a kincstári erdők halászati viszonyainak tanulmányozása és a haltenyésztésre alkalmas patakoknak hallal való benépesítéséhez szükséges teendők megállapítása végett. A miniszteri kiküldött a terebesfehérpataki, barnabási, borvizölgyi, sóskási, bogdáni, tiscsora, balacsatlyi és horvati völgyeket tekintette meg és azután átrándult Körösmezőre, az ottani három kir. erdőgazgatóságnak a pisztráng tenyésztésére alkalmas patakokat hallal való benépesítéséhez szükséges teendők megállapítása végett. A miniszteri kiküldött a helyszínen szerzett tapasztalatjai alapján megállapította a patakok egyes zónáit és a patakok felső részét, a hol bükök, vadregényes erdős rengetegben folydogál a patak kristálytisza vize, a petlyes pisztráng a patakok alsó, melegebb részében a szivárványos pisztráng meghonosítását, illetve tenyésztését fogja a miniszternek ajánlani, mivel a szivárványos pisztráng melegebb vizet is eltűri, remélhető, hogy így a Tisza folyóban is el fog terjedni. A pisztrángtenyésztést már a jövő tavaszon megkezdik. Nagy szükség van erre. Az Iza és Tisza folyóból orvhalászok ugyanis dinamittal már majdnem az egész halállományt kilővöldöztek, elpusztították.

„AGRARIA”
magyar gépforgalmi részvény-társaság, a szab. osztr.-magy. államvasút-társ. resiczei mezőgazdasági gépgyárának vezér-ügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanagy saját hámorainkól.

Eltérhetetlen tégelyaczel-eketők. Pánczélaczel-kormánylovez. Magasított aczel-eketők. Porvédő keretek. Aczel gerendely.

Csak kitámasztott **nyeregkörtel** bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangu magyar gyártmányok felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépek terjedelmében ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakzsorú és minden gazdának érdekes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldeti.

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-út 2
Sürgőnyezim: **„AGRARIA” Budapest.**

Gondoskodjunk idejében teli takarmányról

Ásványi-féle

Agraria kukoriczaszártépő-gép

nélkülözhetlenül vált minden gazdaságban.

Kukoriczaszár mint takarmány.

Zsomolyzás és veremelési eljárásról lényegével országunk felvilágosításául.

Levélzím: **„AGRARIA” Budapest, Váci-út 2.**

Fontos figyelmeztetés! Az Ásványi-féle kukoriczaszártépő össze nem tévesztendő az amerikai Shredder-ekkel, melyek inkább szecskázók, de nem kőzik a tengelyszarut és csak az Ásványi-féle szártépő gép az egyedüli létező gép, mely a kukoriczaszárat, nem szecskázva, hanem **szénaptanúságra** lépi át.

A német birodalmi gazdasági ezylet nagy ezüst érmével tüntették ki **Grabe és Vahle** bielefeldi céget az 1907. június 6-án megírtáról düsseldorfi vándorkiállításán

szab. répavágó gépeiért

az itt felsorolt előnyei miatt:

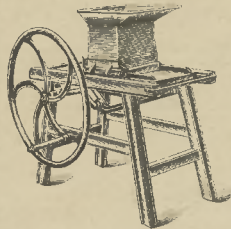
Pártalan munkamenység.
Minden nagy- és középbirtokra nézve nélkülözhetetlen.

Óránként végez:

80-100 mázsát — kézi hajtással.
160-200 mázsát — motorhajtással.

Sima metszés épszögű szelvényekben, teljes szerinti méretekben. Semmi nedvesítés. **Fényes bizonyítványok** kiváló gazdától és a Hali és Münsteri kísérleti állomásoktól. Sok kiutazás. Árakat tudakozásra közli.

Grabe & Vahle gazd. gépgyára Bielefeld, Westfalen.

Muskát Csabagyöngye

20,000 sima hazai vessző 100 darab 12 kor., 500 darab 50 kor., 1000 darab 90 kor., 11. oszt. kiültetésre 1000 darab 40 kor., 6000 darab 2 éves gyökeres Ripária Portális alanyon zöldoltás 100 darab 50 kor., 500 darab 210 kor., 1000 darab 380 kor., 3000 l. oszt. sima zöldoltás 100 darab 92 kor., 500 d. b 120 kor., 1000 darab 200 kor., 60,000 3 éves gyökeres Rupestris Monticola alanyon zöldoltás és pedig: Ezerjő, Olasz Rizling, Szlankamenka, fehér és piros, Chasselas fehér és piros, Mirkovácis, Kék Kadarka és Oportó 1000 drb 150 kor., 30,000 ugyane fajok sima oltás l. oszt. 1000 darab 70 kor., 10,000 darab Portális alanyon, 2 éves gyökeres zöldoltás Olasz Rizling és Chasselas fehér és piros 1000 darab 150 kor., ugyane fajok sima zöldoltás l. oszt. 70 kor. — Lelkiismeretes kiszolgálás. — Kapitánó:

Staub Péter Kamenicza, Szerémsznye, Újvidék mellett.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,970,840.— kor.	
Tartalékok	764,780.16	

Összesen: 2,735,104.16 kor

1901. évi főléleg	90,349.— kor.	1904. évi főléleg	72,438.23 kor
1902. " "	53,782.26	1905. " "	61,730.60
1903. " "	109,331.73	1906. " "	39,243.65

Biztosítókat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint.
Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 47%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904 és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-25%-os díjvisszatérítéssel részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedélyben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az Igazgatóság.**

Szalma 10,000 métermázsza buza- és rozs, 3000 mm. árpa- és zab-szalma eladó. A téli szalma 300, a nyári 500 korona 100 métermázsánként (egy waggon) waggonba rakva, vevő ponyvíval leköve, préselt állagotban. Oly tellettársok, kik saját gőzírásúkkal préselhetnek, külön ajánlatot adhatnak be.

Nád 1000 kővénekint 240 korona, waggonba rakva, vevő ponyvíval leköve. Egy waggonba ennek nagysága szorint 1000-1300 kőve rakható be.

Gomborka vetőmag, métermázsánként 40 korona, vevő zsákjába.

Bor. Saját termésű, érmelékli hegyborók 1862-1906 évekéből, palacsokban és hordókban. — Ara hektoliterje 1905. és 1906. évi asztali 50, 1904 - 52, 1903 - 54, 1901 - 56, 1899 - 60, 1897 - 64, 1898 - 68, 1901. siller 60, 1888 Bakar 80, 1885 - 110, 18-7. Rizling 120, 1808. Burgundi vörös 120 kor. Palacsokokban 0.7 l. 75 fillértől K 1.80-ig. Próbaminta 6 üveg à 0.3 l. K 2.50. Kivánatra árjegyzék feltételekkel.

Az árak ab vasutállomás Székelyhid értendő. Szalma és nádánál az árak előleges beküldése mellett. Bor és gomborka esetleg utánvétellel. Megrendelések beérkezés sorrendje szerint fogantatosittanak.

Gróf Stubenberg József
székelyhidi uradalmának számtartói hivatala.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöletnek, sovány, ugy hizott állapottban **URL REZSŐ** sertésbizományosnád, Budapest, VIII., Bérkocsis-utca 12.

Telefon: 97-05 Interurbán. Felvilágosítással készséggel szolgál.

MÓTOROK

mindenféle gazdasági gépek hajtására.

A hajtóerő benzin, spiritusz, kohgáz vagy generátorgáz. Üzemköltség 1/3-2/3 fillér óránként és lóerőnként.

Gőzekék. Gabonaelevátorok. Órló- és daráló hengerek. Benzin- és spiritusz-lokomobilok. Villamos világítás teljes berendezése. Villamos ivlámpák.

Árjegyzékkel és költségvetéssel szivesen szolgál

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ara 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkoreskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyára = Mosonban

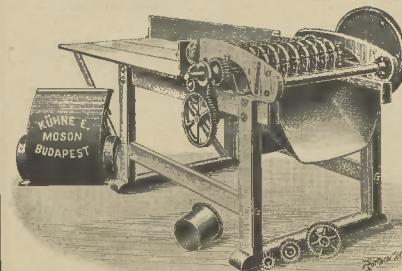
elismernt gondos kivitelben szállít:

szecskavágógépeket répavágókat, darálókat, takarmányfüllesztőket,

„TORNADO“ kukoriczaszántépköket,

MORZSOLÓKAT

burgonyamosogógépeket, teljes takarmánykainra-berendezéseket.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Fiókraktár: Debreczen és Temesvár.

Répa- és burgonyavágókat
felülmulhatlan teljesítőképességgel, újszerűtül kúp alakú dobbal készítve, ajánl

JOSEF KLEMENT
mezőgazdasági gépgyára
Hrobec a. d. Elbe, Böhmen.

Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló
Köcsi Árucsernok Szövetkezet
BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

100 pár díszlozszerszám.

Mell- és kumnet, ezüst- és aranydíszítések, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótarok, régi és új esőköpenyek, halinacsizmak, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi, női és gyermek-nyergék, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden anyagban, kézi vaskazották, másoló prések, gyepfészarak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödelhalle 105. — Telefon 20.745. — A költemény utánvétellel eszközölhetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

UJDONSÁG!
Farkas-féle

'REFORM'
melegágy-ablakok,

melyek minden eddigit felülmúlnak. **ELŐNYEIK:** 1. Alsó és felső részük kovácsolt vasból minden hajlás ellen szerkesztve. 2. A legtartósabbak. 3. Anyaguk elsőrendű vöröstenyér. 4. Jávástól sonaszem igényelnek. — Megrendelhetők: vasszerkezeti gyárban Budapest, VI. Lehel-u. 8

Mindenmennyű kérészetűi és gazdasági építkezésekről szakzerű költségtvetéseli és eredménytervekkel díjtalanul szolgálnak.

Farkas és Társa
Elismerő-leveleink közül: "Tek Farkas és Társa uraknak Bpest. A 4 db miniatúra-ablakrámát ('REFORM' melegágy-ablakot) megkaptam. Igen észszerűek és várakozásomat felülmúlják. Kérlek írást 20 darabot elkészíteni és címzemre Budák állomásra mint teherudt feladni. Fejérvár-Csugó, 1907. VI/23. Kiváló tisztelettel Weigl Ferencz költöztész.

FISCHER és TSA NAGYENYED
FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyémántos csemote, 1.000.000 Gyémántos-alap, 1.000.000 fő szőnyeg csemote, szőnyeg, díszesorok, táblavirágok, rózsák stb.	1.000.000 szőnyeg, Euro-pal és asztali szőnyeg és gyökere vasak. Különlegesség: Csemegeszőlő-oltványok.
---	--

120 kat. hold valékelt terület
30.000 Kiváló szép beszerkezeli és boszniai szilvafa csemote.
Arányosok ingyen.

'UNIKUM' magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós!!
Nem salakosodik!
Nem pörböl!!

Nagy szénmegtakarítás!!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle féle S. S. jegyű krachnörszoda nem tűkos szer

BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamosági vállalat
BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

Haszonbérbe adó birtok.
Hunyad megyében egy 384 kat. holdas jó buza- és minden termő, városához 5 km. fekvő tanyai birtok 120 k. hold öszi és 60 k. hold őszi-nyári vetéssel, megfelelő épületekkel, 1908. január 1-étől, 6. szeptember 12. évre haszonbérbe adatik. Cím: 1103. szám alatt a kiadó-hivatában.

25 darab
Etschthali Montafouni
résben előhasú úszó eladó
Maár Zoltán gazdaságában
Alattján.

Yorkshirei tenyészállatok
eredeti fajtisza tenyésztésből, Angliából importált, legnagyobb fehér faj, 6-8 hetes malacok 21-26 korona, idősebb malacok és tenyészállatok glósuylra 2-3 korona kigr.-kint. Megrendelések Frey Károly, benzszegedi uradalmi intézőhöz Pustavacs, Pestmegye.

Lovak keheessége
Chronicus köhögés és más betegségek bizonyítottan eredménytel gyógyítható.
Számítatlan elismerés bizonyítja Felvilágosítást díjmentesen küldi Ripp Arvin, Drezda-A.796.

GAZDÁK
figyelmébe!
= 50% =
= olcsóbb, mint bármely más világító anyag a pyroleum =
= világítása. =

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett. Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivátra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST,
IX. ker., Közraktár-utca 28.

1-2 jutakevékötél
1908. évre
legelőssáiban DOBROVITS LÁSZLÓ-nál kövektőlgyár Pozsony-Ligetfalu. Napenkénti gyártmány 60 ezer drb.

VALÓ-
di francia különlegességek gummi és hálhólyag, ugyanintén összes női övszerek) F. Bergerand fils leghíresebb párisi gyáráról legelőssáiban beszerezhetők

FOLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII. Erzsébet körút 60. szám.
Bázaletes képes árjegyzék ingyen

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott a „Gazdasági Lapok”-ból

Risérrelje meg egyszer szerencsésjét ott, ahol az a legnagyobb,

hol eddig a legnagyobb főnyereményeket nyerték

602.000
koronát 62551. számra,

400.000
koronát 11119. számra,

400.000
koronát 19106. számra,

400.000
koronát 28916. számra,

400.000
koronát 33461. számra.

A november 21. és 23-iki
húzáshoz ajánlok
Egész Fél Negyed Nyolczad sorsjegyet
12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért.

GAEDICKE
bankház Budapest,
Kossuth Lajos-utca 11. szám.

Mindennemű

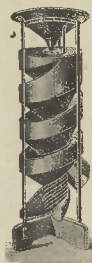
OLAJPOGÁCSÁK

valamint **répaszelet, erőtakarmányok**
a legolcsóbb napi árakon a

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál Budapest, V., Báthory-u. 5.
szerezhetők be.

JOHANN ČERVINKA, PRAG II.

HAVLÍČEKPLATZ No. 26.

J. ČERVINKA PRAGUE

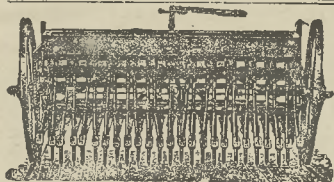

J. ČERVINKA PRAGUE 1871

offeriert als Spezialität die weltberühmten automatischen Schnecken-Trieure, neuartige, leichte Klee- u. Grassämaschinen mit unverwüstlichem Stahlsäwerk, die weltberühmte automatische Rübenhacke „Patent Deyl“ geeignet für Rüb-, Mais-, Kartoffeln, Getreide, als auch zum Querschneiden der Rüberrihen und 2-scharige Stahl-Pflüge, kippar, mit Deichsel.

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen idényre SACK RUDOLF elismert kőtűző gyártmányait, acélokélt, vasboronált, könnyű és szilárd sorvetőgépeit.

szecsavagó- és repavágo-gépeit közli, járgány- és gőzhajtásra. Elsőrendű biztonsági járgányait. „WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor legjobb takarmánypároló-készülékeit

és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket. Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Nábrádon (Szatmár vármegye) kb. 1500 holdas (1200 négyszögöl) jóminőségű ingatlan 1908. január 1-től

haszonbérbe adatik.

Bővebb felvilágosítást nyújt Dr. Hunwald Izidor Fehérgyarmaton.

Tarlóhántás

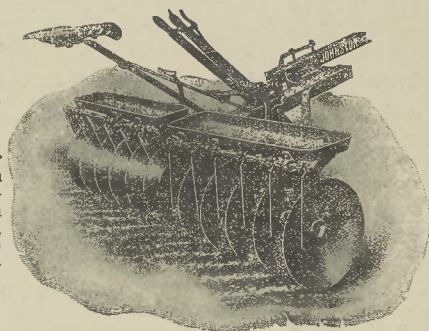
a legolcsóbb, legzélszerűbb és legtökéletesebb módon

Bächer tárcsás boronáival

végezhető. Teljesítmény: 1 pár középerős igaslóval vagy egy pár ökörrel kb. napi hat katasztrális hold. Bächer tárcsás boronája vetőszántás helyett vetés előtt való porhanyításra, továbbá műtrágya bekeverésére is kitűnően beválik. Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen acéltanyágból, páncél acélkormányokkal, fégelyacélból készült ekefejjel **EGYES EGYETEMES ÉS TOBB-VASU EKEIMET**, valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf kizárólagos ekegyára.

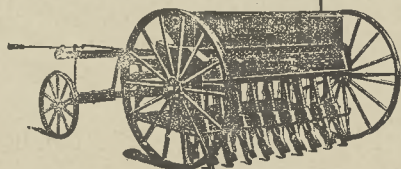
Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND** Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az

„UNICUM DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26.000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

legfőbbkötelesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomásnál szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42—50.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és szemémből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktöglákat, szemment-földesleropeket, csöveket csatornázásra, alagosvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Fellette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéséhez oktatót küldünk, kívánatra Állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gasparly & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

**Kukoriczagórék,
magtárak**

varjak és más madarak kártevésétől megvédhetők sűrű

drótháló

alkalmazásával

Drótkerítéseket

is gyárt és legolcsóbban szállít az 1872. évben alapított

STADLER MIHÁLY sodronyszüvel. fonat. szitaárú- és kerítésgyár

Budapest, VI. Váci-körút 41. sz.

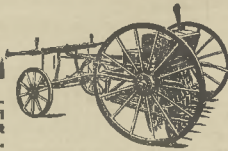
Árjegyzék, költségszámítás ingyen és bérmentve.

HONI IPARI

Szabadalmazott

LOSONCI DRILL

tolókereses sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és felül vető-szerkezettel, szabadalmazott magmegerővel.

ELSŐ LOSONCI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR

BASCH és TARJÁN mérnökök, LOSONCZ.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Kizárólagos vetőgépgyár.

A kolozsvári országos

A nagyváradi mezőgazdasági kiállításmegőgazdasági kiállításon I. díjjal, tőzsen ellismerő oklevél nyújtásáért! aranyéremmel kitüntetve.

DRÖSSLER KÁROLY cs. és kir. szabad. gazdasági gépgyár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket

ugy gőzmozgonyhoz, mint benzinkomobílokhoz,

szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonya-kiemelőgépeket

mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legfőbbkötelesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselek jutányos feltételek mellett felvételnek.

Minden szőlőbirtokosnak elengedhetlen olvasmány

„BORÁSZATI LAPOK“

Magyarország leggazdagabb tartalmú és legolcsóbb szőlészeti és borászati szaklapja. Minden szakkérdésre kimerítő választ ad. Minden szőlészeti és borászati újdonságra felhívja a figyelmet. Kitartással küzd a szőlőmívelők anyagi érdekeiért.

Évenként több díszes műmellékletet ad.

A „BORÁSZATI LAPOK“-ból, mely a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének hivatalos közlönye, minden érdeklődőnek 3 héten át küld díjmentesen mutatványszámot annak kiadóhivatala (B.pest, IX., Üllői-út 25.)

A lap előfizetési ára: Évenként 12 K, félévenként 6 K, negyedévenként 3 K.

Nagy fehér nemesített Yorkshire fajszerűt

törzstenyészetem ajánlja állandó készletét elsőrendű fiatal tenyészkocák és kanoknak, idősebb állatokra előjegyzések szükségesek. Ugyazintén állandóan kapható hizalásra alkalmas fiatal malacz.

Továbbá berni törzstenyészetéből állandó készlet van Batai hágo-képes berni fajbikákból. A tenyészetek országos törzskönyvele vannak és az eddig látogatott kiállításán I. díjat nyertek. — A tenyészet megtekintése szívesen engedélyeztetik.

ECKSTEIN FÜLÖP, Lugos-bolduri gazdaság.